

Република Србија
МИНИСТАРСТВО
ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Број: 000587043 2025
14850 003 002 501 060
Датум: 16.07.2025. год.
Немањина 22-26
Београд

Министарство заштите животне средине, државни секретар Александар Дујановић, по решењу о овлашћењу број: 003175811 2025 14850 009 005 020 092 од 14.07.2025. године на основу члана 31. Закона о процени утицаја на животну средину («Сл. гласник Р.Србије» број 94/2024), члана 23. став 2. и члана 24. став 3. Закона о државној управи („Службени гласник РС“, бр. 79/05, 101/07, 95/10, 99/14, 30/18 - др. закон и 47/18), члана 6. Закона о министарствима („Службени гласник РС“, бр. 128/20.116/22 и 92/23-др. закон), и члана 136. Закона о општем управном поступку ("Сл. гласник РС", бр. 18/2016 и 95/2018 - аутентично тумачење и 2/2023 - одлука УС) поступајући по захтеву носиоца пројекта, Министарство финансија, Кнеза Милоша бр. 20 Београд, за давање сагласности на студију о процени утицаја на животну средину, доноси

РЕШЕЊЕ

1. **ДАЈЕ СЕ САГЛАСНОСТ** на Студију о процени утицаја на животну средину пројекта изградња Националног фудбалског стадиона са пратећим садржајима на кп.бр. 4727/9, 4727/13, 4728/7, 4728/8, 4728/21, 4728/33, 4742/5 КО Сурчин, на територији градске општине Сурчин, подручје града Београда.
2. Налаже се носиоцу пројекта да при изградњи и раду предметног пројекта у свему испоштује мере заштите животне средине предвиђене у предметној Студији и програм праћења утицаја пројекта на чиниоце животне средине.
3. Носилац пројекта је у обавези да испоштује и друге услове и сагласности надлежних органа и организација у складу са посебним законом.
4. Носилац пројекта је дужан да у року од две године од дана добијања овог решења започне извођење пројекта из тачке 1. овог решења. Решење и предметна Студија о процени утицаја на животну средину су саставни део техничке документације, у складу са чланом 31. став 7. Закона о процени утицаја на животну средину.
5. О трошковима поступка биће одлучено посебним решењем.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Носилац пројекта, Министарство финансија, Кнеза Милоша бр. 20 Београд, Министарству заштите животне средине поднело је захтев за давање сагласности на Студију о процени утицаја на животну средину пројекта изградња Националног фудбалског стадиона са пратећим садржајима на кп.бр. 4727/9, 4727/13, 4728/7, 4728/8, 4728/21, 4728/33, 4742/5 КО Сурчин, на територији градске општине Сурчин, подручје града Београда.

Предметна Студија о процени утицаја на животну средину је урађена у свему у складу са решењем о одређивању обима и садржаја Студије о процени утицаја на животну средину пројекта изградња Националног фудбалског стадиона са пратећим садржајима на кп.бр. 4727/9, 4727/13, 4728/7, 4728/8, 4728/21, 4728/33, 4742/5 КО Сурчин, на територији градске општине Сурчин, подручје града Београда, број 002051762 2024 14850 003 002 501 060 од 31.10.2024. године.

У складу са чланом 25. и чланом 26. Закона о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, број 94/2024), обезбеђен је јавни увид, организована презентација и спроведена јавна расправа о предметној Студији. Обавештење је објављено у дневном листу „Политика“ дана 08.03.2025. године, као и на службеном сајту Министарства <http://www.ekologija.gov.rs/obavestenja/procena-uticaja-na-zivotnu-sredinu/>. Презентација и јавна расправа предметне Студије одржана је 11.04.2025. године у просторијама општинске управе Сурчин, ул. Војвођанска бр. 79 Београд. Јавној расправи присуствовали су представници: Министарства заштите животне средине, обрађивача предметне Студије, носиоца пројекта са представником локалне самоуправе, и заинтересована јавност. У току трајања јавног увида је било достављених мишљења/коментара од стране заинтересованих органа, организација и јавности у писаном облику. Достављене су примедбе од Виолете Орловић Ловрен из Београда, Данијеле Миловановић Родић из Панчева, и Александре Ненадовић из Београда, Новака Ђукића из Младеновца и Данијеле Миловановић Родић из Панчева, као и од Регулаторног института за обновљиву енергију и животну средину са седиштем у Београду, РЕРИ.

У складу са чланом 27. и члановима 28., 29. и 31. Закона о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, број 94/2024), Решењем број: 000587043 2025 14850 003 002 501 060 од 04.03.2025. године образована је Техничка комисија. Чланови Техничке комисије су извршили детаљан преглед и анализу Студије и пратеће документације и достављених коментара заинтересоване јавности. На првом састанку одржаном 07.05.2025. године, закључено је да је предметна Студија конципирана у складу са Правилником о садржини студије о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 69/05) и чланом 31. Закона о процени утицаја на животну средину, али да постоје одређени недостаци које треба кориговати. Дописом овог органа од 12.05.2025. године носиоцу пројекта су достављене примедбе/коментари и наложена је измена и допуна предметне Студије.

Све достављене примедбе од стране Техничке комисије размотрене су:

Примедба 1: У складу са Законском регулативом, приложити списак особа који чине мултидисциплинарни радним тим на изради Студије.

Одговор: У Студији на страни 13.1 дефинисан је мултидисциплинарни тим. У складу са Правилником о садржини, начину и поступку израде и начину вршења контроле техничке документације према класи и намени објеката („Службени гласник РС”, бр. 96/2023) Прилог 8 дефинисан је начин на који се одређује одговорни пројектант. Студија представља део

документације која мора да буде у складу и са претходно наведеним Правилником и осим у поглављу 1.5.13. није јасно где би друго могао да се наведе мултидисциплинарни тим.

Примедба 2: У Уводу Студије, ажурирати Службени гласник Закона о процени утицаја на животну средину.

Одговор: Студија је коригована на страни 1.1.

Примедба 3: У Уводу Студије, стр.1.2, избацити термин „постројење“, јер исто није у складу са предметом израде Студије.

Одговор: Студија је коригована на страни 1.2.

Примедба 4: У поглављу 1.5.2 нигде нису наведени подаци да ли се предметна локација налази у оквиру зона санитарне заштите изворишта – навести координате зона санитарне заштите, опис који део Пројекта је у обухвату зона санитарне заштите, као и режиме коришћења и уређења простора, у складу са врстом зоне.

Одговор: додат је цртеж 00 Свеска 2 на ком је документовано где су границе шире и уже зоне санитарне заштите као и положај предметног комплекса. Такође у складу са Правилником о начину одређивања и одржавања зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања („Службени гласник РС”, број 92 / 2008) додат је текст у овом поглављу на страни 2.13 и 2.14.

Примедба 5: Иако је наведено да на предметној локацији нема строго заштићених биљних и животињских врста, у поглављу 1.5.2. навести основне карактеристике постојеће флоре и фауне на предметном подручју – приказ података о флори Бојчинске шуме није релевантан за предметну Студију.

Одговор: У поглављу 1.5.2 (приказ саме локације) је у складу са Условима добијеним од стране Завода за заштиту природе Србије да нема забележеног постојања флоре и фауне. У поглављу 1.5.6 (приказ стања локације и ближе околине) је такође констатовано да нема регистрованих врста, док је у наставку описан ближи локалитет – Бојчинска шума. Сматра се да нема разлога за изменом ових поглавља у Студији јер је дефинисано оно што је у наслову тражено.

Примедба 6: Подпоглавље „Преглед основних карактеристика пејзажа“ није интерпретирано у складу са насловом подпоглавља – препорука је да се текст иновира подацима из „Атласа типова карактера предела Београда“.

Одговор: Студија је коригована на страни 2.37-2.39.

Примедба 7: Слику С.5.5 на стр.5.9 дати у прикладнијем формату, јер је постојећа нечитљива, уз приказ обухвата пројекта Националног стадиона.

Одговор: Студија је коригована на страни 5.11.

Примедба 8: Навести удаљеност предметног пројекта од археолошког налазишта „Калуђерске ливаде“ (уз графички приказ).

Одговор: Студија је допуњена на страни 6.39 текстом и приказом удаљености археолошког налазишта од предметне локације.

Примедба 9: У поглављу 1.5.8. као посебну врсту ризика од удеса описати ризик од цурења гликола који представља термофлуид за загревање терена а који садржи одређен ниво токсичности приликом коришћења.

Одговор: Студија је допуњена на страни 8.11 и 8.12.

Примедба 10: У поглављу 1.5.9. стр.9.4, у алинеји која се односи на складиштење отпада, са речи „привремено“ скинути заграду, с обзиром да је једино тако могуће, привремено складиштити опасан отпад по потреби на локацији, до коначног преузимања оператера који поседује дозволу за збрињавање и/или третман опасног отпада.

Одговор: Студија је коригована на страни 9.4.

Примедба 11: У поглављу 1.5.10. навести основне елементе мониторинга квалитета ваздуха (начин, учесталост мерења) на предметној локацији и ближем окружењу.

Одговор: У Студији у поглављу 1.5.3.д, страна 3.57, дефинисано је да одсиси дизел агрегата не могу бити посматрани као емитери. Сходно томе, није могуће захтевати мониторинг квалитета ваздуха. Локална самоуправа у складу са законском регулативом, треба да настави да врши мониторинг квалитета ваздуха у општини Сурчин. Студијом се не може захтевати измена ових мерења, јер емитера на предметној локацији нема.

Примедба 12: СВЕСКА 1: ТЕКСТУАЛНИ ДЕО СТУДИЈЕ У поглављу описа локације на страни 2.1., на слици С.2.1. дат је „Аеро приказ предметне локације будућег објекта Националног стадиона“ на којем су приказана растојања од појединачних насеља. Поглавље је потребно допунити сликом ширег положаја локације на којем је, дат обједињени приказ удаљености карактеристичних објеката и природних добара (не само насеља).

Одговор: Приказана слика одговара поглављу у ком се налази. Сматра се да је у осталим поглављима детаљно дефинисано и приказано растојање и положај карактеристичних објеката и природних добара.

Примедба 13: Страна 3.1., поднаслов а) наводи се „Локација за Национални фудбалски стадион смештена је у руралном подручју изван општине Сурчин“ док у претходном пасусу где су наведене КП стоји да се налазе у општини Сурчин, КО Сурчин. КО Сурчин. Исто пише и у Опису локације. Кориговати.

Одговор: Извршена је корекција на страни 3.1.

Примедба 14: Страна 4.1. Наслов поглавља „ПРИКАЗ РАЗУМНИХ ГЛАВНИХ АЛТЕРНАТИВА КОЈЕ СУ РАЗМАТРАНЕ“, не одговара дефиницији у правилнику. Могу да разумем, али мислим да „РАЗУМНИХ“ треба избацити из наслова.

Одговор: Извршена је корекција, страна 4.1. Додатно, Студија је урађена у складу са чланом 12 Закона о процени утицаја на животну средину "Службени гласник РС", број 94 /2024, где су јасно дефинисани називи поглавља.

Примедба 15: Страна 4.1. – Први пасус – иста грешка као код примедбе 2.

Одговор: Извршена је корекција на страни 4.1.

Примедба 16: Поднаслов „Топлота и зрачење“ – израз „генерације“, заменити са изразом генерисања.

Одговор: Извршена је корекција на страни 5.2.

Примедба 17: Поднаслов 1.5.5.2. (Стране 5.3 и 5.4)– Набрајање отпада извршити по категоријама са додатним подацима о пореклу или поса пореклом као потставком.

Одговор: Извршена је корекција на странама 5.3 и 5.4.

Примедба 18: Војвођанска улица бр.79. се налази на територији ГО Нови Београд а не ГО Сурчин (Страна 5.4.). Иста грешка се провлачи кроз цео пројекат (кроз дефинисање локација мерних места за мониторинг и др.)

Одговор: Према мапи која је представљена на званичном сајту општине Сурчин, види се да поменута адреса припада Општини Сурчин. Такође, ова адреса представља адресу на којој се налази и зграда градске општине Сурчин, <https://surcin.rs/wp-content/uploads/2016/12/mapasurcinlight.jpg?script=la>.

Даље на сајту града Београда, пронађени су документи у одељку Подаци о квалитету чинилаца животне средине, где је за буку дато, Војвођанска 79 СО Сурчин. У складу са свим горе наведеним, Студија неће бити измењена према овој примедби.

Примедба 19: Поднаслов „Сагледавање могућих утицаја планских решења на београдско извориште“ – кориговати јединице у трећем пасусу (Страна 5.7).

Одговор: Текст је преузет из ЕКСПЕРТСКА АНАЛИЗА ХИДРОТЕХНИЧКОГ УРЕЂЕЊА ВОДА ЗА ППШН НАЦИОНАЛНОГ ФУДБАЛСКОГ СТАДИОНА - ДРУГА ФАЗА, израђеног од стране Института за водопривреду „Јарослав Черни“. У Експертској анализи користе се исте јединице и она представља над Јадранским морем. Ознака је уведена од пре пар година и сад је у употреби. У складу са свим горе наведеним, Студија неће бити измењена према овој примедби.

Примедба 20: Страна 6.1. У пасусу 2 наводи се да се у општини Сурчин налази седам насеља (или Катастарских општина (?)), а у наредном пасусу и даље, наводи се само шест. Допунити.

Одговор: Студија је допуњена у пасусу 3, страна 6.1, са називом свих насеља које се налазе у оквиру градске општине Сурчин. Ових 6 што се наводи представљају само ободна насеља која се налазе на границама са другим градским општинама.

Примедба 21: Навести извор података за табелу Т.6.1. на страни 6.7.

Одговор: На самом почетку подпоглавља Земљиште, вода и ваздух, већ је дефинисан извор података за Табелу Т.6.1 као и све остале табеле које чине чиниоце животне средине. Подаци представљени у овом делу представљају месечне извештаје мониторинг чиниоца животне средине на територији општине Сурчин, који су представљени на сајту Секретаријата за заштиту животне средине града Београда.

Примедба 22: На сликама С.6.1.; С.6.2. и С.6.3. приказане су локације појединих места узорковања земљишта из табеле Т.6.1.. Дати слику са обједињим приказом локација свих мерних места.

Одговор: Извршена је корекција. Додата је слика С.6.3.а на страни 6.10.

Примедба 23: За мониторинг реке Саве наведена су два мерна места (Страна 6.10). Приказана је локација само мерног места на Макишу (слика 5.2.). Дати слика са приказом локације оба мерна места. Такође су приказани резултати само са мерног места на Макишу (Табела Т.6.2.). Дати резултате са оба мерна места. Навести извор података.

Одговор: Слика- приказ оба мерна места, дато Студијом. Додата је слика С.6.4.а на страни 6.17. Резултати мониторинга: За мониторинг Саве, у складу са удаљеношћу локације, одабрана је само ближа локација, јер је друга (Забран у Обреновцу) удаљен 12км од предметне локације. Овом Студијом се разматра само ближа локација. Додато је објашњење у Студији на страни 6.16.

Извор података: На самом почетку подпоглавља Земљиште, вода и ваздух, већ је дефинисан извор података за Табелу Т.6.1 као и све остале табеле које чине чиниоце животне средине. Подаци представљени у овом делу представљају месечне извештаје мониторинг чиниоца животне средине на територији општине Сурчин, који су представљени на сајту Секретаријата за заштиту животне средине града Београда.

Примедба 24: Навести извор података за табелу Т.6.3. (Класа воде на мерним местима на Галовици).

Одговор: На самом почетку подпоглавља Земљиште, вода и ваздух, већ је дефинисан извор података за Табелу Т.6.1 као и све остале табеле које чине чиниоце животне средине. Подаци представљени у овом делу представљају месечне извештаје мониторинг чиниоца животне средине на територији општине Сурчин, који су представљени на сајту Секретаријата за заштиту животне средине града Београда.

Примедба 25: Навести извор података за квалитет ваздуха (табеле Т.6.6. до Т.6.9) као и за податке о мерењу суспендованих честица на странама 6.19.и 6.20.

Одговор: На самом почетку подпоглавља Земљиште, вода и ваздух, већ је дефинисан извор података за Табелу Т.6.1 као и све остале табеле које чине чиниоце животне средине. Подаци представљени у овом делу представљају месечне извештаје мониторинг чиниоца животне средине на територији општине Сурчин, који су представљени на сајту Секретаријата за заштиту животне средине града Београда.

Примедба 26: Страна 6.25. - Табела Т.6.10 Приказ измерене вредности буке и граничним вредностима зоне – дати извор података. На страни 6.24. где се говори о подацима за буку употребљена је слика С.6.7., која се односи на ваздух и са истим називом. Могуће да је исто мерно место. Појаснити и кориговати.

Одговор: Студија је допуњена извором, страна 6.36. Мерно место се налази у непосредној близини мерног места за ваздух, стога се може користити иста слика. Назив слике је промењен.

Примедба 27: Поглављу - Програм праћења утицаја на животну средину допунити Сликама са приказом наведених мерних места за мониторинг квалитета животне средине за све наведене полутанте.

Одговор: Студијом не могу бити дефинисана мерна места, већ ће се у току пробног рада, након изведених радова урадити Документација којом ће бити одређена мерна места за наведене чиниоце животне средине који се овом Студијом захтевају пратити.

Примедба 28: СВЕСКА 2: ГРАФИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА - Нејасна нумерација цртежа у садржају: редни бројеви од 1 до 13 па у наредној табели од 14 до 26. Стиче се утисак да има 26 цртежа. Кориговати.

Одговор: Извршена је корекција на страни 0.4.

Примедба 29: СВЕСКА 3: НЕТЕХНИЧКИ КРАЋИ ПРИКАЗ ПОДАТАКА САДРЖАНИХ У СТУДИЈИ - Нетехнички краћи приказ података садржаних у студији, сходно члану 2 Правилника о садржини студије о процени утицаја на животну средину, „Службени гласник РС”, број 69 од 9. августа 2005., тачка 10 садржи нетехнички краћи приказ података наведених у тачкама од 2 до 9, - наведених у истом члану (опис локације на којој се планира извођење пројекта; опис пројекта; приказ главних алтернатива које је носилац пројекта разматрао; приказ стања животне средине на локацији и ближој околини (микро и макро локација); опис могућих значајних утицаја пројекта на животну средину; процену утицаја на животну средину у случају удеса; опис мера предвиђених у циљу спречавања, смањења и, где је то могуће, отклањања сваког значајнијег штетног утицаја на животну средину; програм праћења утицаја на животну средину. Приложени нетехнички приказ не покрива наведена поглавља (Прекопирана су нека техничка поглавља из Студије). Свеску 3 прерадити по ставкама дефинисаним правилником (као поднасловима) уз нетехнички опис како би се пројекат приближио најширој групи заинтересованих.

Одговор: Извршена је корекција.

Примедба 30: СВЕСКА 1: Кориговати Решење о одређивању одговорног пројектанта и Изјаву одговорног пројектанта, назив Студије мора да буде у складу са Решењем о потреби израде и одређивању обима и садржаја студије о процени утицаја на животну средину Министарства заштите животне средине, број 002051762 2024 од 31.10.2024.

Одговор: У складу са Правилником о садржини, начину и поступку израде и начину вршења контроле техничке документације према класи и намени објекта ("Службени гласник РС", бр. 96/2023), израђена је општа документација и иста не би смела да се мења јер ће се Студија због таквих измена вратити приликом добијања грађевинске дозволе. Изјава се такође не може мењати јер Студија није урађена у складу са добијеним решењем

искључиво из разлога што се у поменутом Решењу Министарство животне средине позива на израду Студије према Правилику о садржини студије о процени утицаја на животну средину (Сл.гласник РС 69/05). Закон је промењен 28.11.2024.године, а примена је почела 8 дана након тога (07.12.2024. године). Законом о процени утицаја је значајно промењен садржај Студије, и током месеца децембра на заједничким састанцима је договорено да се Студија уради у потпуности у складу са Законом о процени утицаја (Сл. гласник РС, 94/2024) и да се у потпуности занемари Правилник или преузме само део списка поглавља из Правилника где Закон није у потпуности јасан, јер нису донети подзаконски акти још увек.

Примедба 31: У Уводу Студије, ажурирати Службени гласник Закона о процени утицаја на животну средину. У оквиру Решења о одређивању одговорног пројектанта и Изјаве одговорног пројектанта није наведен Закон о заштити животне средине и Закона о процени утицаја на животну средину који представљају законски основ којима се уређује процена утицаја пројекта на животну средину кориговати.

Појашњење:

Закона о планирању и изградњи уређује се: услови и начин уређења простора, уређивање и коришћење грађевинског земљишта и изградња објеката; вршење надзора над применом одредаба овог закона и инспекцијски надзор; друга питања од значаја за уређење простора, уређивање и коришћење грађевинског земљишта и за изградњу објеката.

Законом о процени утицаја на животну средину уређује се поступак процене утицаја за пројекте који могу да имају значајне утицаје на животну средину, садржај студије о процени утицаја на животну средину, учешће заинтересованих органа и организација и јавности, прекограничне консултације за пројекте који могу да имају значајне утицаје на животну средину друге државе, надзор и друга питања од значаја за процену утицаја на животну средину.

Одговор: Студија је допуњена у поглављу 1.4, страна 0.5., Изјава одговорног пројектанта. Ажуриран је Закон о процени утицаја на животну средину. Решење о одређивању одговорног пројектанта није промењено, погледати одговор за питање број 1.

Примедба 32: У оквиру Изјаве одговорног пројектанта навести да ли Студија садржи прописане и утврђене мере и препоруке у циљу спречавања, смањења и где је то могуће уклањања сваког штетног утицаја пројекта на животну средину.

Одговор: У складу са Правилником о садржини, начину и поступку израде и начину вршења контроле техничке документације према класи и намени објекта ("Службени гласник РС", бр. 96/2023), израђена је општа документација и иста не би смела да се мења јер ће се Студија због таквих измена вратити приликом исходавања грађевинске дозволе. Ово што се захтева мења Изјаву одговорног пројектанта, и као таква није у складу са претходно дефинисаним Правилником.

Примедба 33: Кориговати тачку 1.5.1., наводи се „Решења да је потребно израдити Студију о процени утицаја на животну средину број 002051762 2024 14850 003 002 501 060, датум 31.10.2024. издатог од стране Министарства заштите животне средине“ треба да пише Решење о потреби израде и одређивању обима и садржаја студије о процени утицаја на животну средину, јер је надлежни орган у складу са Законом о процени утицаја на животну средину Одлуком којом утврђује да је потребна процена утицаја на животну средину одредио и обим и садржај студије о процени утицаја пројекта.

Одговор: Студија је коригована на страни 1.1.

Примедба 34: Текст на страни 1.3 преформулисати или брисати јер је надлежни орган тј. Министарство заштите животне средине је донело Решење о потреби израде и одређивању обима и садржаја студије о процени утицаја на животну средину.

Одговор: Студија је коригована.

Примедба 35: Списак закона, правилника, прописа, стандарда, литературе и пројеката, неопходно је иновирати: Навести Уредбу о начину и поступку управљања отпадом од грађења и рушења ("Сл.гласник РС", бр. 93/23 и 94/23. (исправка)). У оквиру Студије имплементирати законске обавезе које произилазе из напред наведене Уредбе.

Одговор: Студија је коригована на страни 1.6. и 3.51-3.56.

Примедба 36: Која ниво техничке документације је коришћен као документациона основа за израду Студије. У списку пројеката наведен је Идејни пројекат а у текстуалном делу студије наводи се и Идејно решење, ускладити.. Дати списак Идејног пројекта по свескама; Није наведен податак да ли је извршена стручна контрола Студије оправданости и идејног пројекта? Извештај о извршеној стручној контроли Ревизионе комисије за стручну контролу техничке документације Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре приложити у прилогу Студије.

Одговор: Студија је урађена на основу Идејног пројекта. Документација која се израђује пре Идејног пројекта је Идејно решење. Поглавље 1.5.2.6 – „Сва планирана стајалишта у оквиру јавних саобраћајница која су пројектована у оквиру Идејног решења - Изградња линијске инфраструктуре за потребе развоја нове области у оквиру изградње Националног фудбалског стадиона са пратећим садржајима су прилагођена положају прикључака планираних интерних саобраћајница.“ – Пројектанту је било током идејног пројекта доступна документација ИДР која се тиче Изградње линијске инфраструктуре, а која није предмет ове Студије, којом је констатован положај стајалишта и да су у складу са решењима саобраћајницама које су предмет овог пројекта. „Табела Т.3.2: Преглед броја гледалаца према идејном решењу и идејном пројекту:“ – аутор студије је дао упоредну табелу, јер се број гледалаца током пројектовања смањило и то је обавезно да се документује, јер је број гледалаца из ИДРа био приказан у Захтеву о потреби процене израде Студије.

„За већину инсталационих система постоје алтернативе које су разматране у току израде Идејног решења и током израде Идејног пројекта.“ – овде је констатовано да су алтернативе израђене током пројектовања Идејног решења и Идејног пројекта. Нигде се не дефинише да је Студија урађена у складу са Идејним решењем.

„За складиштење запаљивих материја – дизел агрегат урађен је Прилог 11 у оквиру документације Идејно решење и на основу тога су добијени услови за ускладиштавање дизел горива у објекту Националног стадиона.“ – Студијом је дефинисана процедура исходавања услова Сектора за ванредне ситуације и објашњено зашто постоје и услови Сектора за ванредне ситуације у погледу безбедног постављања резервоара са запаљивим и горивим материјама.

Примедба 37: Предметни линк није у функцији: https://www.beograd.rs/lat/sekretarijat-za-zastituzivotne-sredine_3/1746715-podaci-okvalitetu-cinilaca-zivotne-sredine/ -Подаци о квалитету чинилаца животне средине.

Одговор: Промењен је сајт коме се приступало подацима о чиниоцима животне средине. Линк за податке: <https://www.beograd.rs/lat/gradska-uprava/a88205/Sekretarijatza-zastitu-zivotne-sredine.html> *Студија је коригована на страни 1.6.*

Примедба 38: У фази израде Просторног плана Подручја посебне намене Националног фудбалског стадиона –трећа фаза урађен је и Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана Подручја посебне намене Националног фудбалског стадиона –III фаза у складу са Одлуком о измени и допуни одлуке о изради стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене Националног фудбалског стадиона на животну средину ("Сл. гласник Републике Србије", бр.115/22). Неопходно је исти навести у оквиру литературе. Обавеза обрађивача Студије о процени утицаја на животну средину је да у оквиру исте разради и имплементира опште мере заштите чиниоца животне средине прописане у оквиру Извештај о стратешкој процени утицаја. Да ли је то урађено?

Одговор: Током исходавања локацијских услова, исходовани су услови имаоца јавних овлашћења и у складу са њима је и израђена Студија о процени. Студија је урађена у потпуности у складу са условима имаоца јавних овлашћења и локацијским условима. Студија није коригована у овом делу, јер сматрамо да није потребно дефинисати Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину, јер исти представља обавезан део Просторног плана у складу са законском регулативом.

Примедба 39: Целокупну текстуалну документацију пресложити у складу са Правилником о садржини студије о процени утицаја на животну средину ("Сл. гласник РС", бр. 69/05). Садржај текстуалног дела студије о процени утицаја на животну средину, није усклађен са текстом студије, нпр. У садржају је наведено као тачка 1.5.5 Приказ стања животне средине на локацији и ближој околини (микро и макро локација) а у тексту ова тачка има следећи назив: 1.5.5. Опис могућих утицаја пројекта на животну средину.

Одговор: Студија није коригована. Дана 28. новембра 2024., донет је нов Закон о процени утицаја на животну средину. Студија је пре предаје, фебруар 2025, препакована на садржај из новог Закона.

Примедба 40: Допунити тачку 1.5.2. део б) тј. дати детаљнији опис локације Националног фудбалског стадиона и објеката у функцији реализације међународне специјализоване изложбе „EXPO BELGRADE 2027“ и графички приказ макро локације.

Одговор: Студија је допуњена у поглављу 1.5.2. б. на странама 2.1-2.3.

Примедба 41: Допунити и кориговати тачку 1.5.2. део с) недостаје приказ педолошких карактеристика терена, део који се односи на Истражно бушење за потребе израде Геотехничког елабората пребацити у поглавље опис пројекта, тј. Опис претходних радова на извођењу пројекта;

Одговор: Део који се односи на истражно бушење је пребачено у поглавље 1.5.3а. *Приказ педолошких карактеристика терена дат је на странама 2.5-2.8.*

Примедба 42: Допунити и кориговати тачку 1.5.2. део d) дати графички приказ локације Националног стадиона у односу на зоне санитарне заштите изворишта БВК. Унутар Студије се наводи „Подручје Просторног плана НФС – III фаза налази се у зонама III (шира) и II (ужа)“. Предметни подаци делују збуњујуће, кориговати.

Одговор: Поглавље је кориговано на страни 2.14 и додат је цртеж Макроситуације где су дефинисане зоне санитарне заштите.

Примедба 43: Допунити тачку 1.5.2. део h) недостаје приказ локације Националног стадиона у односу на археолошки локалитет „Калуђерске ливаде“.

Одговор: Приказ је дат у поглављу 1.5.6 – Археолошка налазишта, на страни 6.39.

Примедба 44: Допунити тачку 1.5.3. део а) дати прецизнији опис и графички приказ локације одлагања вишка земљаног материјала/ грађевинске депоније у оквиру градилишта; део е) Дати детаљан опис управљање отпадом, није довољно се само позвати на Закон о управљању

отпадом и Правилником о категоријама, испитивању и класификацији отпада. У складу са Правилником о категоријама, испитивању и класификацији отпада извршити идентификацију отпада који се генерише у фази извођења радова а касније и коришћења Националног стадиона са пратећом инфраструктуром по индексном броју и за сваки индексни број прописати начин управљања.

Одговор: тачка а) Студија је коригована графичким приказом из Плана управљања отпадом а дат је и детаљнији опис на странама 3.8 и 3.9.

тачка е) – Поглавље е није допуњено јер тим поглављем треба да буде дефинисан третман отпада. Отпад – чврст и течни се не третирају технолошки на предметном комплексу осим што се одвозе у складу са Законом о управљању отпадом са локације. Допуњено је поглавље д, где су приказане врсте отпада према категоријама. А сам начин управљања отпадом дат је у опису испод.

Примедба 45: Допунити тачку 1.5.5. Дати детаљнији опис могућих значајних утицаја у току извођења радова и коришћења објеката на водоизвориште БВК са проценом ризика; Није прихватљиво да се „Прецизна оцена утицаја планираних објеката зависи од конкретних хидротехничких решења уређења режима вода и мора бити предмет посебне студијске анализе“ ово треба урадити у оквиру Студије о процени утицаја на животну средину.

Одговор: Студија је допуњена на страни 5.13 и 5.14.

Примедба 46: Описати примењену методологију моделовања распрострањање буке на спортском догађају – дан.

Одговор: Студија је допуњена на страни 5.7.

Примедба 47: Допунити тачку 1.5.6. Подаци о постојећем квалитету земљишта нису репрезентативни, недостају резултати испитивања квалитета подземних вода. Исти се могу преузети из Извештаја о стратешкој процени утицаја или ангажовати акредитовану лабораторију да изврши испитивање наведених чинилаца животне средине;

Одговор: У поглављу су додати подаци о испитивањима земљишта и подземних вода на странама 6.10-6.16 и 6.25-6.30.

Примедба 48: Допунити/кориговати тачку 1.5.9. Обавеза обрађивача Студије о процени утицаја на животну средину је да у оквиру исте разради и имплементира опште мере заштите чиниоца животне средине прописане у оквиру Извештаја о стратешкој процени утицаја. Да ли је то урађено? У оквиру ове тачке и даље се наводи „На основу резултата истражних радова потребно је израдити... Елаборат о утицају планских садржаја на извориште и објекте водоснабдевања“

Одговор: Током исходавања локацијских услова, исходовани су услови имаоца јавних овлашћења и у складу са њима је и израђена Студија о процени. Студија је урађена у потпуности у складу са условима имаоца јавних овлашћења и локацијским условима. Студија није коригована у овом делу, јер сматрамо да није потребно дефинисати Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину, јер исти представља обавезан део Просторног плана у складу са законском регулативом.

Примедба 49: Допунити/кориговати тачку 1.5.10. Раздвојити мониторинг у току одређивања тренутног „нултог“ стања, извођења радова, мониторинг у току експлоатације и мониторинг после акцидентних ситуација. Обавезно одредити локације најмање 6 пијезометара за одређивање тренутног „нултог“ стања нивоа и квалитета подземних вода, као и за потребе систематског праћења режима подземних вода и праћење евентуалног утицаја комплекса и објеката на квалитет подземних вода изворишта. Листу параметара које треба пратити проширити тј. осим основних параметара треба додати и специфичне параметре које треба

пратити у складу са Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Сл. гласник РС“, бр. 67/2011, 48/2012 и 1/16) Поглавље II, тачка 4. Граничне вредности емисије отпадних вода која садрже минерална уља.

Одговор: Студијом не могу бити дефинисана мерна места, већ ће се у току пробног рада, након изведених радова урадити Документација којом ће бити одређена мерна места за наведене чиниоце животне средине који се овом Студијом захтевају пратити. Није могуће користити поменуто поглавље јер „Овај одељак се односи првенствено на отпадне воде које садрже минерална уља која потичу из процеса одмашћивања, чишћења, одржавања, ремонта, рециклаже и растављања аутомобила и њихових делова.“

Примедба 50: "2/3" СТУДИЈА О ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
Примедба: Приложити графички приказ макро локације пројекта у односу на планирану намену простора;

Одговор: Студија је допуњена цртежом 00-ИДП-Т04.

Примедба 51: СВЕСКА 3: "3/3" СТУДИЈА О ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
Примедба: нетехнички краћи приказ података садржаних у студији кориговати у складу са датим примедбама.

Одговор: Студија је коригована.

Све достављене примедбе од стране заинтересованих органа, организација и јавности, размотрене су:

I Примедбе достављене од стране заинтересоване јавности

Виолета Орловић Ловрен из Београда, Данијела Миловановић Родић из Панчева, Александра Ненадовић из Београда

Предметна Студија о процени утицаја на животну средину пројекта изградња Националног фудбалског стадиона са пратећим садржајима није усклађена са Законом о процени утицаја на животну средину („Сл. Гласник РС, 59/2024), са Законом о планирању и изградњи („Сл. Гласник РС, 627/26023), као ни са Законом о заштити животне средине („Сл. Гласник РС, Бр. 94/2024). Потребно је извршити њену допуну у складу са датим образложењем.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ:

Имајући у виду да процена утицаја на животну средину пројекта изградња Националног фудбалског стадиона треба да се врши у току целокупног трајања пројекта - изградње објекта, те да је објекат грађевина изведена од сврсисходно повезаних грађевинских производа, подземно или надземно, као и имајући у виду да се објекат Националног фудбалског стадиона налази на водоизворишту подземних вода и да не сме да утиче неповољно на Београдско водоизвориште, као и да се дозвољава (дубоко) фундаирање објекта шиповима у заштитном повлатном слоју или у водоносној средини, али само уз примену додатних мера и ограничења, потребно је студију допунити са утицајем фундаирања објекта - шипова на подземну воду, и то кроз процену ризика трансфера загађења у вези са постављањем шипова и материјалима шипова, као и у вези са примењеним додатним мерама заштите имајући у виду да се гради у зони високе рањивости подземних вода, а у функцији дугорочне заштите и очувања количина и квалитета подземних резерви вода.

1. Законски оквир

Према Закону о процени утицаја на животну средину („Сл. Гласник РС, бр.94/2024) дато је следеће:

Члан 2.

3) пројекат јесте: (1) изградња објекта

Члан 22.

Студија о процени утицаја пројекта обавезно садржи:

7) опис чинилаца животне средине на које би пројекат могао да утиче, у току трајања целокупног пројекта

Према Закону о планирању и изградњи („Сл. Гласник РС, бр. 62/2023) дато је следеће:

Члан 2.

29) изградња објекта јесте скуп радњи који обухвата: претходне радове, израду и контролу техничке документације, припремне радове за грађење, грађење објекта и стручни надзор у току грађења објекта

43) објекат јесте грађевина спојена са тлом, изведена од сврсисходно повезаних грађевинских производа, односно грађевинских радова, која представља физичку, функционалну, техничко-технолошку или биотехничку целину (зграде и инжењерски објекти и сл.), који може бити подземни или надземни.

Према Закону о о заштити животне средине („Сл. Гласник РС, бр. 94/2024) дато је следеће:

Члан 23.

Ради заштите и очувања количина и квалитета подземних резерви вода врше се детаљни истражни радови, као и израда биланса резерви подземних вода.

2. Предметна локација – преузето из предметне Студије

Објекат Националног стадиона се налази на водоизворишту - шира и ужа зона заштите подземних вода. Предметни објекат не сме да утиче неповољно на Београдско водоизвориште. Дозвољава се (дубоко) фундаирање објекта шиповима у заштитном повлатном слоју или у водоносној средини, **УЗ ПРИМЕНУ ДОДАТНИХ МЕРА И ОГРАНИЧЕЊА:**

„...уградњом отпорних и трајних непропусних баријера од посебних природних и/или вештачких материјала ... у зони високе рањивости подземних вода ... где се у току припремних радова и изградње локално тј. у зони самог објекта, значајно или у потпуности редукује заштитна улога повлатног слоја (смањује дебљина, продире, делимично или у потпуности уклања природна заштитна повлата, итд.), у складу са резултатима претходних и евентуалних додатних инжењерскогеолошких и хидрогеолошких истраживања...”

Према Карти рањивости у оквиру Елабората геолошко-геотехничке документације (Рударски институт, 2019), дебљина повлатних седимената је са просечном вредношћу од свега 2,3 m а у дијапазону 1,2-4,0 m (подручје са зонама високе рањивости подземних вода).

Одговор: Студија је допуњена описом припремних радова у поглављу 1.5.3.а, страна 3.3-3.5. Студија је допуњена у поглављу 1.5.8 проценом ризика трансфера загађења у вези са постављањем шипова и материјалима шипова на странама 8.13 и 8.14.

Напомена: на слици С.5.5 приказана је карта рањивости подземних вода. Предметни објект се налази у зони ниске рањивости и сходно томе се не морају вршити додатне заштите у односу на оне које су већ дефинисане.

II Примедбе достављене од стране заинтересоване јавности

Новак Ђукић из Младеновца и Данијела Миловановић Родић из Панчева

У Студији о процени утицаја на животну средину предметног пројекта, питању фекалне канализације и третмана употребљених вода приступа се у оквиру поглавља „Фекална канализација“ (део: „Приказ технологије третирања свих врста отпадних материја“), где се наводи:

„Вода из санитарних чворова, помоћних просторија и техничких просторија на стадиону одводиће се путем потпуно вентилисаног система за фекалну канализацију. Из објекта стадиона планирани су излази фекалне канализације на више места и то: 8 излаза из фекалних вода из тоалета и купатила, као и 5 излаза фекалне воде из кухиња, која су пре тога прошле третман сепаратора унутар стадиона, па су све непожељне хемикалије уклоњене. Ови излази из стадиона се након тога спајају и обједињују у колекторе фекалне канализације која иде главним градским колекторима у улицама Нова 2 и Нова 4.“

У другој свесци Студије („Опис мера предвиђених у циљу спречавања, смањења и отклањања значајних штетних утицаја“), у оквиру услова за санитарну заштиту водоизворишта, наводи се;

„Све фекалне воде из предвиђених објеката прикупити и евакуисати у фекалну канализацију, у свему према условима ЈКП БВК. У случају немогућности повезивања на систем градске фекалне канализације, предвидети изградњу постројења за третман отпадних вода и испуштање пречишћених отпадних вода у мелиорационе канале, у складу са условима ЈКП БВК и водопривреде...“

Међутим, документација ЈКП БВК (01.03 – Услови за канализацију“) недвосмислено указује на то да прикључење није могуће, јер инфраструктура не постоји, а систем се ослања на „привремена решења“:

„Главни реципијент за употребљене воде, са територије која гравитира ка предметном објекту, је планирано постројење за пречишћавање отпадних вода 'Батајница'. Према постојећем стању, канализациони делови Батајничког канализационог система, функционишу по принципу провизоријума и привремених решења, а мешовите воде (атмосферске и употребљене) се без третмана упуштају у реку Дунав.“

„На предметној територији, као ни у њеној непосредној околини, не постоји изграђена канализација, а која је у склопу градског канализационог система.“

„Напомињемо да је за неометано одвођење употребљених вода које ће гравитирати ка предметној канализационој црпној станици, као и са дела канализационог система низводно, неопходно претходно испројектовати и изградити недостајуће, односно реконструисати постојеће (КЦС 'Земун поље 2) низводне примарне објекте канализације, све до планираног ППОВ 'Батајница', као главног реципијента за употребљене воде "Батајничког канализационог система.

До изградње низводних примарних објеката 'Батајничког канализационог система, као и повезивање предметног објекта на овај систем, могуће је да се део употребљених вода усмери ка Централном канализационом систему, односно фекалном делу двојног колектора (ФБ 70/130 cm) у Блоку 45.“

Такође, према доступним информацијама, ППОВ Батајница још увек није ни започет – у току је тек израда идејног решења и просторног плана, што указује на дугорочну неизвесност (пројекције у јавним изворима помињу 2031. као могућу годину завршетка). Не постоји изграђен, технички дефинисан и институционално потврђен систем за пријем и пречишћавање отпадних вода са локације стадиона. Прикључење на градску мрежу није реално оствариво у тренутним условима, нити је Студија приложила валидне доказе да ће то бити могуће до почетка експлоатације објекта.

Одговор: Предмет Студије представљају катастарске парцеле на којима се налази објекат као и пропратни садржај Стадиона. Условима ЈКП „Београдски водовод и канализација“ дефинисано је на који начин ће се вршити прикључење употребљених вода уколико се до пуштања у рад објекта Стадион не изгради мрежа која је планирана – „До изградње низводних примарних објеката Батајничког канализационог система, као и повезивање предметног објекта на овај систем, могуће је да се део употребљених вода усмери ка Централном канализационом систему, односно фекалном делу двојног колектора (ФБ 70/130cm) у блоку 45.“ Студија може да обрађује искључиво парцеле за које су исходовани локацијски услови, и касније ће бити предмет добијања грађевинске дозволе. Остале парцеле, су предмет других пројеката, као и спољна канализациона мрежа свих система који су потребни.

- Студија се ослања на хипотетичке и недовољно документоване претпоставке о будућој инфраструктури (попут ППОВ „Батајница“ и црпне станице КЦС 1), иако је из приложене документације јасно да је та инфраструктура так у фази израде идејних и планских решења, без утврђеног рока изградње.

Одговор: Студија може да обрађује искључиво парцеле за које су исходовани локацијски услови, и касније ће бити предмет добијања грађевинске дозволе. Остале парцеле, су предмет других пројеката, као и спољна канализациона мрежа свих система који су потребни.

- Иостаје било каква анализа утицаја у случају кашњења изградње кључних

инфраструктурних система, као што су примарни колектори, постројење за пречишћавање отпадних вода. Не постоји процена ни у погледу количине воде, ни квалитета, ни последица за околину.

Одговор: Уколико објекат није прикључен на спољну инфраструктурну мрежу, објекат не може добити употребну дозволу. Студија може да обрађује искључиво парцеле за које су изходовани локацијски услови, и касније ће бити предмет добијања грађевинске дозволе. Остале парцеле, су предмет других пројеката, као и спољна канализациона мрежа свих система који су потребни. Капацитети отпадних вода су дати у поглављу: 1.5.3.д. Квалитет обичних фекалних вода се не дефинише, осим уколико није потребно пречишћавање на постројењу за пречишћавање фекалних отпадних вода. Свакако квалитет свих испуштених вода мора бити у складу са законском регулативом.

• Појам „немогућности повезивања на систем фекалне канализације“ није правно, технички ни институционално дефинисан. Није назначено ко доноси ту процену, на основу којих критеријума, ни када се активира план Б, нити како изгледа то алтернативно решење.

Одговор: Појам „немогућности повезивања на систем фекалне канализације“ потиче из Улова добијених од стране ЈКП „Београдски водовод и канализација“. Аутор Студије нема правне начине да измени нешто што је обавезно као део техничке документације, у овом случају Студије.

• Студија игнорише чињеницу да фекалне и употребљене воде, као и њихови загађујући састојци, не познају административне, катастарске или парцеларне границе. Уколико дође до кашњења у изградњи низа инфраструктурних елемената канализационог система, укључујући примарне колекторе и постројење за пречишћавање отпадних вода „Батајница“, постоји реална опасност да се отпадне воде, без адекватног третмана, прошире ван граница предметне локације и угрозе ширу животну средину. Да је Студија заиста сачињена у складу са својом наменом ~ односно у циљу процене утицаја на животну средину и заштите јавног интереса – она би обухватила и анализу ових сценарија, тим пре што су они већ индиректно назначени у условима које је издало ЈКП Београдски водовод и канализација.

Одговор: Студија може да обрађује искључиво парцеле за које су изходовани локацијски услови, и касније ће бити предмет добијања грађевинске дозволе. Остале парцеле, су предмет других пројеката, као и спољна канализациона мрежа свих система који су потребни. Такође, уколико објекат није прикључен на спољну инфраструктурну мрежу, објекат не може добити употребну дозволу.

• Иако ЈКП БВК У својим условима наводи могућност да се део употребљених вода усмери ка фекалном делу двојног колектора у Блоку 45, уколико прикључење на систем „Батајница“ не буде могуће, Студија нигде не обрађује где ће се евентуално одводити преостали део отпадних вода. Недостатак ове информације представља озбиљан пропуст у планирању, јер отвара могућност да значајне количине слабо или уопште непречишћених вода заврше у мелиорационим каналима или у животној средини.

Одговор: Фекална канализација биће прикључена, као што је описано у поглављу 1.5.3.е, „Ови излази из стадиона се након тога спајају и обједињују у колекторе фекалне

канализације која иде главним градским колекторима у улицама Нова 2 и Нова 4“. Пројектовани систем је у складу са условима добијеним од Јавно водопривредног предузећа „Србија Воде“ тачка 4.17. Санитарно-фекалне отпадне воде прикупљати посебним системом канализације и евакуисати их на систем јавне канализације града Београда (како је предвиђено идејним решењем), према условима надлежног јавног комуналног предузећа. У истим условима је дефинисано на који начин је предвиђено одвођење идејним решењем, на страни 6/7.

- Не постоји процена ризика по здравље становништва у сценарију у којем прикључење не буде остварено, што је посебно проблематично у контексту масовне употребе стадиона током великих спортских догађаја, када се очекује огроман прилив људи и отпадних вода.

Одговор: Према законској регулативи РС, ниједан објект не може да се користи док се не прикључи на потребну и тражену инфраструктуру. Такође, објект не може добити употребну дозволу, нити пробну употребну дозволу без прикључења на инфраструктуру. Из тог разлога, Студија не може разматрати сценарио неприкључења, јер није у складу са Законима Републике Србије.

- Не постоји јасно представљено техничко решење за привремено одлагање и третман отпадних вода. Формулација о привременим санитарним кабинама није технички, ни логистички довољна да покрије потребе објекта ове намене, капацитета и ризика.

Одговор: Привремене санитарне кабине се користе искључиво током изградње објекта на предметној локацији. На предметној локацији се не може вршити третман отпадних вода, и то није ни предвиђено документацијом и Студијом, јер то није у складу са законском регулативом и Правилником о одређивању и одржавању зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања („Сл. гласник РС“, број 92/08). Након завршетка радова, привремене кабине ће се уклонити и посетиоци ће користити санитарне чворове унутар Стадиона.

III Примедбе достављене од стране заинтересоване јавности, Новак Ђукић из Младеновца и Данијела Миловановић Родић из Панчева

Предметни документ није у потпуности усклађен са релевантним законским и подзаконским актима, конкретно:

- Законом о процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС“, бр. 94/2024),
- Законом о планирању и изградњи („Сл. гласник РС“, бр. 62/2023),
- Законом о заштити животне средине („Сл. гласник РС“, бр. 94/2024),
- као и са условима дефинисаним у пратећем документу „Зона санитарне заштите“ (01.04).

1. Изостанак процене утицаја дубоког фундаирања на подземне воде

Студија не садржи адекватну процену утицаја дубоког фундаирања објекта шиповима на подземне воде, иако се објект налази у зони високе рањивости подземних вода Београдског

изворишта. У више делова документа експлицитно се наводи да се дозвољава финансирање у заштитном повлатном слоју или чак директно у водоносној средини, али „уз примену додатних мера и ограничења“.

Међутим, упркос наведеном ризику, Студија:

- не садржи техничке спецификације шипова (дубина, материјал, пречник, распоред),
- не приказује конкретна технолошка решења за заштиту водоносног споја приликом извођења шипова,
- изоставља процену ризика трансфера загађујућих материја (нпр. кроз материјале конструкције, утицај бушења или утицај на хемијски састав воде),
- не садржи снимање почетног стања повлатног слоја, нити анализу евентуалне деградације током финансирања,
- не описује протоколе или мере санације у случају пробијања или оштећења заштитног слоја.

Према члану 22. Закона о процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС“, бр. 94/2024), Студија мора да обухвати опис и процену утицаја „у току трајања целокупног пројекта“ - што обухвата и фазу припремних радова и дубоког финансирања. Њено изостављање представља озбиљан пропуст у поступку процене. О потреби за детаљнијом анализом сведочи и Карта рањивости из Елабората Рударског института (2019), у којој је наведено да је дебљина повлатног слоја у просеку свега 2,3 m, а на појединим деловима терена чак и 1,2 m. У таквим условима, чак и минимално задирање може довести до директног контакта са водоносним слојем и представља неприхватљив ризик по квалитет пијаће воде.

С тим у вези, неопходно је да уз ову Студију буду јавно доступни сви релевантни елаборати, пројекти и симулације већ изведених припремних радова и дубоког финансирања. Посебно је важно да се у пратећу документацију уврсти и пројекат финансирања објекта стадиона, са приказом положаја, дубине и типа сваког шипа. Ови подаци морају бити транспарентни и доступни јавности, будући да се ради о објекту од великог значаја и утицаја на водоснабдевање града Београда.

Уколико као евентуални одговор на ову примедбу обрађивачи наведу да је издато мишљење Министарства којим се закључује да за припремне радове није потребно спроводити поступак процене утицаја на животну средину, сматрам такав приступ неадекватним и формалистичким. Позивам вас да, као одговорни стручњаци, узмете у обзир стварне ризике који су настали извођењем радова у зони високе рањивости и да поступите у складу са принципом предострожности и стручне етике.

Одговор: Предметна студија је допуњена у поглављу 3 – Опис пројекта (поднаслов Припремни радови – фундирање објекта на страни 3.3 Студија-страна 57 у збирном ПДФ фајлу) и поглављу 8 - Опис и процене очекиваних ризика од великих удеса и природних катастрофа по здравље људи и животну средину који могу да настану услед реализације пројекта или потичу од изложености пројекта ризицима од великих удеса и/или катастрофа где је дата Процена ризика трансфера загађења подземних вода приликом постављања шипова (страна Студије 8.13 – страна 234 у збирном ПДФ фајлу).

2. Игнорисање услова дефинисаних у документу „01.04. Зона санитарне заштите“, издатог од стране ЈКП Београдски водовод и канализација

У тачки 6. допунских и специфичних мера, услова и ограничења, поменутог документа дословно, наводи се:

„Уколико св горе наведеним истражним радовима (тачка 5.), пре или у току изградње планираних објеката, утврди присуство загађујућих материја, опасних по квалитет подземних вода изворишта, обавезно планирати и спровести ремедијацију и санацију тла/земљишта, у складу са Законом о заштити животне средине (Сл. гласник РС бр. 135/2004, 36/2009, 14/2016) и другим подзаконским актима.“

Међутим, у Студији није приложен ниједан резултат испитивања квалитета подземних вода током или након извођења припремних радова и дубоког фундирања, иако је значајан део тих радова већ изведен. Не постоје подаци који би потврдили:

- да је спроведен мониторинг квалитета воде у зони радова, током и након извођења шипова
- да је утврђено (или искључено) присуство загађујућих материја,
- да је уопште разматрана могућност активирања процедуре ремедијације у складу са Законом.

Овакво игнорисање обавезујућих услова из званичног документа издатог од стране надлежног јавног предузећа представља озбиљан пропуст у примени превентивних и заштитних мера у зони јавног интереса.

Захтевам да се у допуњену верзију Студије уврсте следеће информације:

1. резултати мониторинга квалитета подземних вода у подручју стадиона, спроведени током припремних радова и других грађевинских радова везаних за шипове и фундирање објекта;
2. подаци о евентуалном присуству загађујућих материја и документован одговор на то сазнање;
3. извештаји или техничка документација која потврђује да ли су примењене мере ремедијације и санације предвиђене тачком 6.

Уколико такви подаци не постоје, захтевам да се:

- утврди разлог њиховог изостајања,

- надлежно министарство упути на потребу хитног испитивања стања подземних вода од стране независних институција,
- изврши испитивање квалитета и потенцијале загађености подземних вода широког спектра потенцијалних загађивача у наредном периоду и приложи као део пратеће документације Студије,
- резултати учине јавним и јасно доступним, уз могуће покретање процедуре за накнадну примену мера санације уколико се утврди угрожавање водоносног слоја.

Одговор: Студија је допуњена резултатима испитивања подземних вода и земљишта у склопу поглаваља 6 - Приказ стања животне средине на локацији и ближој околини (микро и макро локација) и процена могућих промена чинилаца животне средине без реализације пројекта на основу доступних информација о стању животне средине и научних сазнања и то на странама:

- Испитивање земљишта (страна 6.10 Студије или 149 страна у збирном ПДФ-у)
- Испитивање подземних вода (страна 6.25 Студије или 164 страна у збирном ПДФ-у)

3. Изостанак мониторинга и противречни искази у Студији

У делу Студије „Квалитет подземних вода“ наводи се:

„Подземне воде на предметној локацији не могу се сврстати у Уредбу о утврђивању годишњег програма мониторинга статуса вода за 2024. годину, и станице за испитивање на локацији не постоје.“

А затим одмах:

„Предметна локација се налази у широј зони санитарне заштите и стога је потребно најмање 12 пута годишње (15. у месецу) узимати узорак воде за испитивање квалитета.“

Ово представља озбиљну контрадикцију, јер:

- ако станица за испитивање на самој локацији ваћ не постоје како је могуће да се процена квалитета врши и утврди за фазу радова већ изведених на локацији, попут евидентно изведених шипова стадиона,
- на основу чега се онда врши препоручених 12 узорковања годишње"
- у Студији није приложен ниједан резултат који би указао да се та узорковања заиста и спроводе, иако радови трају више месеци - година.
- није назначено ко спроводи мониторинг, по ком методолошком оквиру, ни где се чувају и објављују резултати.

Поред тога, Студија се позива на податке из Геотехничког глабората као нулто стање (табела Т.10.1), апи се ти подаци односе само на почетну тачку пре изградње, и не могу бити замена за системски и сукцесивни мониторинг током трајања радова.

У другом делу Студије се каже да је неопходно изградити најмање шест пијезометара ради утврђивања нивоа и квалитета подземних вода, али нема података о томе:

- да ли су они заиста изграђени,
- где се тачно налазе,
- какви су њихови резултати током фазе фундирања

Захтевам да се у допуњену Студију укључи:

- информација о томе да ли су предвиђени пијезометри изграђени и активни;
- подаци о њиховом положају, дубини и конструкцији;
- сви резултати мониторинга подземних вода у временском оквиру током и након припремних радова и изведених шипова;
- опис протокола мониторинга: ко врши испитивања, са којим инструментима, по којим методама, и у ком ритму се раде мерења.

Уколико мониторинг није спроведен или резултати не постоје, захтевам да се наложи:

- хитно успостављање мониторинга од стране независне акредитоване институције;
- јавно објављивање резултата;
- процену евентуалне угрожености водоносног слоја у односу на већ изведене радове.

Одговор: Уредбом о систематском мерењу није дефинисано да ће се вршити мониторинг од стране града Београда и због тога је у поглављу 10 – Програм праћења утицаја на животну средину дефинисан положај мерних места за мониторинг подземних вода које ће Инвеститор морати да спроводи (страна Студије 10.4, тј. страна 260 збирног ПФД-а).

4. Нејасно дефинисан појам „минималног задирања“ у повлатни заштитни слој и недостатак контроле

У више делова Студије користи се формулација „минимално задирање у повлатни заштитни слој“, али овај термин није правно, технички нити методолошки дефинисан. Оваква неодређеност у документацији представља значајан проблем у контексту примене превентивних и заштитних мера у зони високе рањивости водоносног слоја.

Нигде у Студији није наведено:

- шта се сматра „минималним“ задирањем (нпр. изражено у см или процентима у односу на дебљину слоја),
- ко и на основу чега доноси процену прихватљивог задирања,
- да ли постоји протокол по коме се такви радови одобравају или надзиру,

- ко врши контролу на терену и како се води евиденција о интервенцијама.

Узимајући у обзир да, према подацима из Студије и пратећих елабората, повлатни слој у предметној зони има просечну дебљину од само 2,3 m, а у појединим зонама и свега 1,2 m, чак и минимално задирање представља потенцијално критичан утицај на заштиту водоносног слоја.

Одговор: Предметна студија је допуњена:

- у поглављу 3. описом Припремни радови – фундаирање објекта на страни 3.3 Студије - страна 57 у збирном ПДФ фајлу;
- и поглављу 8. Проценом ризика трансфера загађења подземних вода приликом постављања шипова (страна Студије 8.13 – страна 234 у збирном ПДФ фајлу);
- резултатима испитивања подземних вода у склопу поглаваља 6 (страна 6.25 Студије или 164. страна у збирном ПДФ-у);

У поглављу 10 – дефинисан је положај мерних места за мониторинг подземних вода - (страна Студије 10.4, тј. страна 260 збирног ПДФ-а).

IV Примедбе достављене од стране заинтересоване јавности

Регулаторни институт за обновљиву енергију и животну средину са седиштем у Београду

1 Захтев не са и све елементе прописане Законом о процени утицаја на животну средину и Правилником који регулише његову садржину

1. Изостављање разматрања утицаја на животну средину извођења припремних радова на реализацији пројекта

У складу са чланом 4. став 4 Закона о процени утицаја на животну средину ("Сл. гласник РС", бр. 94/2024) Предмет процене утицаја су и пројекти који сами или заједно са другим изведеним, одобреним или планираним пројектима, могу да имају значајан утицај на животну средину имајући у виду нарочито њихову величину, особине или место извођења. Чланом 2. став 1 тачка 3 (2) Закона о процени утицаја на животну средину, пројекат је дефинисан као:

- планирање, изградња или извођење више временски или просторно повезаних објеката, захвата и/или сложених система који представљају јединствену економску и/или техничко-технолошку целину, који се сматрају једним пројектом у смислу овог закона.

Предмет процене утицаја су они пројекти чије је извођење, односно употреба, регулисана прописима којима се уређује планирање и изградња. Закон о планирању и изградњи („Сл. гласник РС", бр. 72/09, 81/09, 64/10, 24/11, 121/12, 42/13, 50/13, 98/13, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19, 9/20, 52/21 и 62/23) утврђује да је грађење извођење грађевинских и грађевинско-занатских радова, уградња грађевинских производа, постројења и опреме (члан 2, став 1, тачка 13). Према дефиницији из Закона о планирању и изградњи (члан 2, ст. 1, тачка 43) објекат јесте грађевина спојена са тлом, изведена од сврсисходно повезаних

грађевинских производа, односно грађевинских радова, која представља физичку, функционалну, техничко-технолошку или биотехничку целину (зграде и инжењерски објекти и сл.), који може бити подземни или надземни.

Чланом 2. став 1 (54) Закона о планирању и изградњи, дефинисано је да су припремни радови радови који претходе грађењу објекта и односе се нарочито на: рушење постојећих објеката на парцели, измештање постојеће инфраструктуре на парцели, рашчишћавање терена на парцели, одвожење употребљеног грађевинског материјала, односно грађевинског отпада на депонију, обезбеђење простора за допрему и смештај грађевинских производа и опреме, грађење и постављање објеката, инсталација и опреме привременог карактера за потребе извођења радова (постављање градилишне оградe, контејнера и сл.) земљани радови, радови којима се обезбеђује сигурност суседних објеката, односно сигурност и стабилност терена (шипови, дијафрагме, потпорни зидови, наглавне греде, постелица и сл.) обезбеђивање несметаног одвијања саобраћаја и коришћење околног простора;

Подносилац указује на чињеницу да је у складу са издатим Решењем о грађевинској дозволи Министарства грађевинарства саобраћаја и инфраструктуре — број 002421568 2024 14810 005 001 000 001 од 21.08.2024. године, омогућено извођење припремних радова, земљаних радова као и радова на темељима (шиповима, темељној плочи и инсталацијама испод плоче-темељном уземљивачу) за потребе реализације пројекта који је предмет Захтева. Поменути решењем о грађевинској дозволи такође је констатовано да је уз захтев за издавање истог приложено Решење Министарства заштите животне средине бр. 001955735 2024 од 18.6.2024. године, да за наведени пројекат (припремна фаза) не постоји законска обавеза покретања процедуре процене утицаја на животну средину.

Имајући у виду све претходно наведено, Подносилац указује на чињеницу да је на предметној локацији реализована изградња преко 2300 дубоких армирано-бетонских шипова, као и других елемената конструкције темеља, за које претходно није размотрен утицај на животну средину, а примарно у погледу испуњења услова санитарне заштите водоизворишта која је на предметној локацији успостављена. У складу са претходно наведеним, Подносилац указује на потребу допуне, односно детаљног разматрања и процене утицаја изведених припремних радова, као и прописивања обавезе примене техничко-технолошких мера превенције и митигације евентуалних штетних утицаја изведених припремних радова на успостављену III зону санитарне заштите водоизворишта.

У прилог истакнуте законске обавезе разматрања засебних делова пројекта, односно у конкретном случају, извођења припремних радова, у склопу јединствене студије о процени утицаја на животну средину, говори и сама пракса насловног органа. С тим у вези, одлучујући по захтеву за одлучивање о потреби процене утицаја на животну средину за пројекат припремних радова у оквиру пројекта повећања капацитета топионице бакра у оквиру комплекса „Serbia Zijin Copper“ д.о.о Бор, Министарство заштите животне средине донело је Решење број 353-02-2526/2020-03 од 26.01.2021. године, којим је одбачен захтев носиоца пројекта, и у ком је, између осталог, насловни орган утврдио да:

С обзиром на то да припремни - земљани радови - ископ за изградњу/доградњу/реконструкцију не представљају самостални пројекат, да нису сами

себи циљ већ саставни део реализације ширег, целокупног пројекта, да према Закону и Правилнику студија о процени утицаја обавезно садржи и опис припремних радова (...) донета је одлука као у изреци [...]

У наставку образложења предметног Решења о одбацивању захтева за одлучивање о потреби процене утицаја на животну средину насловни орган је истакао и следећу инструкцију упућену поменутом носиоцу пројекта (да је потребно поднети): студију о процени утицаја на животну средину урадити за цео пројекат [...] а не парцијално за поједине радове у склопу тог пројекта.

Одговор: Студија је коригована, додати су припремни радови у опис страна 3.1-3.5.

2. Угрожавање зоне санитарне заштите водонзворишта

Условима ЈКП Београдски водовод и канализација број 14-1/1323/24 од 19.06.2024 који су издати за потребе израде локацијских услова за изградњу Националног фудбалског стадиона са пратећим садржајима на територији градске општине Сурчин у Београду, кп: 4727/9, 4727 /13, 4728/7, 4728/8, 4728 /21, 4728/33, 4728/5 КО Сурчин, а који су приложени уз предметни Захтев наведено је следеће:

Осим стандардних мера предложених Елаборатом, на предметном простору потребно је детаљно разрадити и у потпуности применити и следеће допунске и специфичне мере, услове и ограничења; [...]

За све нове објекте и комплексе изградити адекватну техничку документацију са детаљно описаним свим позицијама које се односе на директну или индиректну заштиту површинских и подземних вода и земљишта/тла. У техничку документацију уградити све прописане услове и ограничења и мере заштите, тако да се ризик од загађења подземних вода изворишта у току изградње планираних и коришћења и одржавања постојећих и планираних објеката сведе на прихватљив минимум.

Поменути условима ЈКП Београдски водовод и канализација такође је наведено да се највећи део локације на којој се реализује пројекат Националног фудбалског стадиона налази у зони ниске рањивости подземних вода, са дебљином заштитног повлатног слоја од 6 метара. Само један мањи део обухвата плана [улази у зону умерене рањивости подземних вода, где је дебљина заштитног повлатног слоја 3-6 метара. Међутим, поглављем Захтева које носи назив Сагледавање могућих утицаја планских решења на београдско извориште уз погледу карактеристика и стања заштитног повлатног слоја седимената наведено је следеће:

Према Елаборату геолошко-геотехничке документације за потребе израде Просторног плана подручја посебне намене Националног фудбалског стадиона (Рударски институт, 2019), који је саставни део Плана, на основу података са 17 бушотина, дебљина повлатних седимената је знатно мања, са просечном вредношћу од свега 2,3m а у дијапазону 1,2-4,0 m. Поређењем кривих гранулометријског састава добија се ипак другачија слика која показује да седименти који леже испод површинских глина и прашина и који су окарактерисани као пескови заглињени и замуљени имају релативно врло слабу проводљивост, а самим тим и значајну заштитну улогу. Наравно, ова индикација се мора озбиљно проверити у наставку радова.

Дакле, упркос чињеници да је наменским мерењима утврђено да је дебљина заштитног повлатног слоја значајно мања од оне која је евидентарана Елаборатом о зонама санитарне заштите изворишта подземних и површинских вода водоснабдевања града Београда (Институт „Јарослав Черни“, 2013. што је својствено за зону високе рањивости ($< 3\text{м}$), израђивач студије уместо препоруке за хитним обустављањем планираних, и преиспитивања утицаја свих изведених радова, само констатује потребу „провере“ наменским мерењима већ утврђених чињеница.

Додатно, у поглављу Квантитативни аспект које се односи на заштиту водоизворишта, у погледу потенцијалних утицаја формирања грађевинског подручја на режим бунара БВК изнет је закључак да Прецизна оцена утицаја планираних објеката зависи од конкретних хидротехничких решења уређења режима вода и мора бити предмет посебне студијске анализе. Дакле, обрађивач предметног Захтева, на проблем непостојања података којим би се могао прецизно утврдити утицај формирања грађевинског подручја на режим бунара БВК, одговара констатацијом да ти подаци морају бити обезбеђени накнадном студијском анализом. Овакво поступање, осим што је несавесно и непрофесионално у дубокој је супротности са начелима предострожности и интегралног приступа процени утицаја на животну средину која је у својој бити превентивни и корективни механизам заштите животне средине.

У складу са свим претходно наведеним Подносилац указује насловном органу на суштинске недостатке и контрадикторности у садржини Захтева, чијим би занемаривањем, и наставком извођења радова на реализацији Националног фудбалског стадиона наступио висок ризик по загађење и трајни губитак водоизворишта. Стога Подносилац скреће пажњу Насловном органу на потребу поступања у складу са чланом 30. Закона о процени утицаја на животну средину, којим је прописано да надлежни орган може да захтева од носиоца пројекта додатна обавештења, разјашњења или податке ако је то неопходно за процену одређених утицаја пројекта на чиниоце животне средине, процену подобности предложених мера и/или карактеристика пројекта. Надлежни орган може да захтева додатна разјашњења, информације и податке и од других надлежних органа и организација. Надлежни орган одређује извођење додатних доказа, укључујући, по потреби, вештачење на околности које су битне за доношење одлуке, ако на основу спроведеног поступка, није могуће извести потпуну процену одређених утицаја пројекта на чиниоце животне средине, карактеристике пројекта или подобност предложених мера и услова заштите животне средине да спрече, смање или отклоне могуће негативне утицаје пројекта на одређене чиниоце животне средине. С тим у вези, Подносилац указује насловном органу, да постоје више него спорне чињенице, које су фактичке, стручне природе, а које су од суштинског значаја за поступање у овој ствари. Истовремено, указује се да је поменути Елаборат геолошко-геотехничке документације за потребе израде Просторног плана подручја посебне намене Националног фудбалског стадиона издат од стране Рударског института д.о.о. који је основан и у власништву Републике Србије, и који је издат у границама његове надлежности, у вршењу својих редовних активности, за које је био ангажован. Имајући у виду наведено, Подносилац истиче потребу, да насловни орган, по службеној дужности (*ex officio*) поступи у складу са цитираним чланом 30. Закона о процени утицаја на животну средину и одреди извођење додатних доказа, у датом погледу.

Одговор: Студија је допуњена у поглављу 1.5.6 на странама 6.10-6.16 извештајима о испитивању земљишта и 6.25-6.30 извештајима о испитивању подземних вода.

3. Захтев не садржи адекватан приказ локације пројекта

У оквиру поглавља 1.5. Захтева, који није насловљен, приложена је слика бр. С.2.1 Аеро приказ предметне локације будућег објекта Националног стадиона на којој је приказана локација (обележено црвеном бојом) будуће локације објекта Националног стадиона. Наиме, реч је о мапи ниске резолуције, без икаквих ознака, натписа или других елемената карте (попут размерника, показивача севера или легенде), на којој је вршена интервенција линијом црвене боје, за које се може претпоставити да представља локацију Националног стадиона.

Такође, у истом поглављу, наведене су катастарске парцеле (4727/9; 4727/13; 4728/7; 4728/8; 4728/21; 4728/33; 4742/5), иза којих није назначено на којој се катастарској општини налазе, нити су представљене графички, са својом ближом околином.

Подносилац указује насловном органу да се оваквим начином представљања макролокације, као и изостављањем приказа микролокације не пружа адекватна перцепција локације и окружења, односно контекста простора у којем се планира реализација пројекта што је основна улога поглавља које носи назив „ЛОКАЦИЈА ПРОЈЕКТА”.

Одговор: На слици С2. је дат север, као и обележена ближа насеља предметној локацији. Студија садржи и графички приказ у свесци 2, у којој су дате размере објекта и околине, а Студије је допуњена и Макроситуационим планом. Слика нема потребе да садржи легенду јер је веома јасна. Што се тиче катастарске парцеле које су наведене, у целој Студији постоји којој катастарској општини припадају. Једино поглавље 1.5.4-планови локација и нацрти пројеката КО је написана пре навођења кат парцела.

4. Захтев не садржи приказ главних алтернатива које су разматране

Носилац пројекта у поглављу 1.5.4. Приказ главних алтернатива које су разматране, образлаже алтернативе дефинисане чланом 5. Правилника о садржини студије о процену утицаја на животну средину („Сл. гласник РС”, бр. 69/05), која садржи:

- 1) локацију или трасу;
- 2) производне процесе или технологију;
- 3) методе рада;
- 4) планове локација и нацрте пројеката;
- 5) врсту и избор материјала;
- 6) временски распоред за извођење пројекта;
- 7) функционисање и престанак функционисања;
- 8) датум почетка и завршетка извођења;
- 9) обим производње;
- 10) контролу загађења;
- 11) уређење одлагања отпада;

- 12) уређење приступа и саобраћајних путева;
- 13) одговорност и процедуру за управљање животном средином,
- 14) обуку;
- 15) мониторинг;
- 16) планове за ванредне прилике;
- 17) начин декомисије, регенерације локације и даље употребе.

Међутим, Носилац пројекта се у сваком од поменутих образложења уопште не образложе разлоге за одступање од законом утврђених обавеза нити на било који други начин приказује да је приликом одлучивања водио рачуна о утицају пројекта на животну средину. Подносилац скреће пажњу да Носилац пројекта не пружа нити једну информацију која би указала на то да је разматрао алтернативе које би за последицу имале смањење утицаја на животну средину. Носилац пројекта осим поглавља које само формално указује да је израђивач студије разматрао главне алтернативе, заправо не разматра нити једну од алтернатива прописаних законом, нити их адекватно образлаже, већ потврђује одабрана решења пројекта.

Одговор: Студијом је обрађено поглавље урађено у складу са законском регулативом. Поглавље је допуњено текстом који образлаже одсуство алтернатива, на страни 4.5.

5. Захтев не садржи опис чинилаца животне средине који могу бити изложени утицају

5.1. Занемаривање могућег утицаја реализације пројекта на становништво

У оквиру поглавља 1.5.6. ПРИКАЗ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ НА ЛОКАЦИЈИ И БЛИЖОЈ ОКОЛИНИ (МИКРО И МАКРО ЛОКАЦИЈА) И ПРОЦЕНА МОГУЋИХ ПРОМЕНА ЧИНИЛАЦА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ БЕЗ РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПРОЈЕКТА НА ОСНОВУ ДОСТУПНИХ ИНФОРМАЦИЈА О СТАЊУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И НАУЧНИХ САЗНАЊА у погледу становништва констатовано је следеће:

Просторним планом у ком је обрађена и предметна локација предвиђа се у будућности и наредним фазама изградња стамбених насеља у близини предметне локације, те ће тек тада бити могуће разматрати демографска кретања и промене у броју становништва. Реализација и редовни рад Пројекта обрађена Просторним планом ће условити досељавање становништва, што ће условити демографска и демографске промене шире просторне целине. Овим пројектом обрађује се искључиво изградња Националног фудбалског стадиона и његовим радом неће се извршити утицај на демографију општине Сурчин. У наставку Носилац пројекта описује демографску слику градске општине Сурчин, кроз нумеричку, графичку и статистичку документацију којом је представљена економска, старосна, образовна и миграцијска структура становништва. Подносилац указује насловном органу да је управо Просторним планом подручја посебне намене Националног фудбалског стадиона-трећа фаза ("Сл. гласник РС", бр. 13/2024) („Просторни план“), који представља плански основ реализацији пројекта који је предмет Захтева, планирана изградња стамбених комплекса за приближно 4500 становника. Наиме, у зони Е2 која се налази у непосредној близини простора резервисаног за реализацију фудбалског стадиона планирана је изградња објеката становања као и основне школе капацитета 600 ученика, предшколске установе капацитета око 315–337 деце и депанденса при основној школи капацитета 60-70 деце.

У решењу о одређивању обима и садржаја (бр. 002051762 2024 14850 003 002 501 060) од

31.10.2024. Министарства заштите животне средине, у одговору Носиоца пројекта, наведено је да захтев за одлучивање о потреби процене утицаја на животну средину за Национални стадион је први који се ради и ово представља прву фазу у оквиру Просторног плана, Када се у наредним фазама буде израђивала документација за остале просторе који представљају део Просторног плана, тада се мора представљати кумулативни утицај и са Националним стадионом. Тренутно на предметној локацији и у околини нема трајно насељених места будуће фазе се не могу обрадити овим захтевом јер не постоји пројектна документација за будуће фазе. У оквиру просторног плана урађена је и стратешка процена у којој је морало да се да утицај на становништво.

На систему ЦИС (обједињене процедуре за издавање грађевинских дозвола), за катастарске парцеле на којима су планирани стамбени, пословни и смештајни комплекси, издати су следећи акти:

- Локацијски услови бр. ROP-MSGI-15968-LOCH-2/2024 за фазну изградњу стамбеног комплекса у оквиру целине E2 за потребе смештаја учесника и запослених у периоду трајања специјалне међународне изложбе „EXPO 2027“, издати 26.06.2024. године;
- Грађевинска дозвола бр. ROP-MSGI-15968-CPIH-12/2024 за изградњу стамбеног објекта А и стамбено-пословног објекта Б издате 10.10.2024. године;
- Грађевинска дозвола бр. _ ROP-MSGI-15968-CPIH-13/2024 за изградњу стамбено-пословног објекта Ц и стамбеног објекта Д издате 11.10.2024. године;
- Грађевинска дозвола бр. _ ROP-MSGI-15968-CPIH-14/2024 за изградњу стамбеног објекта Е са гаражом издате 14.10.2024. године;
- Грађевинска дозвола бр. _ ROP-MSGI-15968-CPIH-15/2024 за изградњу стамбеног комплекса Ф са заједничком гаражом издате 14.10.2024. године;

Саставни део свих набројаних аката (локацијски услови и грађевинске дозволе) чине идејна решења, пројекти за грађевинске дозволе и идејни пројекти, која према члану 116. Закона о планирању и изградњи, спадају у техничку документацију. Подносилац указује да је свака набројана грађевинска дозвола издата у периоду од 9.10. до 15.10.2024. године, односно пре издавања Решења Министарства заштите животне средине бр. 002051762 2024 од 31.10.2024. године, којим је одређен обим и садржај студије о процени утицаја на животну средину, што имплицира да је током разматрања о одговорима у Решењу, постојала пројектна документација.

На основу свега наведеног, јасно се може закључити да је тврдња да не постоји пројектна документација за будуће фазе НЕТАЧНА!

Даље, у наведеним грађевинским дозволама, постоје Информације Министарства заштите животне средине, да није потребна израда Студије о процени утицаја на животну средину, што имплицира да носилац пројекта није ни имао намеру да представи кумулативне утицаје са Националним стадионом у следећој фази, упркос наводима из решења да када се у наредним фазама буде израђивала документација за остале просторе који представљају део Просторног плана, тада мора представљати кумулативни утицаји са Националним стадионом.

Подносилац указује на обавезу и потребу допуне предметног Захтева у свим поглављима која се тичу евидентирања будућег становништва које ће се населити у планираним стамбено-пословним објектима након одржавања манифестације, утврђивања могућих кумулативних значајних утицаја на становништво као и мера предвиђених у циљу спречавања, смањења и отклањања значајних штетних утицаја по становништво.

Одговор: Студија је допуњена на страни 7.11 и 7.12.

5.2. Захтев не садржи опис чинилаца животне средине који могу бити изложени утицају

Поглавље 1.5.6. ПРИКАЗ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ НА ЛОКАЦИЈИ И БЛИЖОЈ ОКОЛИНИ (МИКРО И МАКРО ЛОКАЦИЈА) И ПРОЦЕНА МОГУЋИХ ПРОМЕНА ЧИНИЛАЦА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ БЕЗ РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПРОЈЕКТА НА ОСНОВУ ДОСТУПНИХ ИНФОРМАЦИЈА О СТАЊУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И НАУЧНИХ САЗНАЊА у погледу присуства Фауне и флоре описује чиниоце животне средине за које постоји могућност да буду изложени утицајима.

Носилац пројекта међутим, износи закључке да на предметном подручју нема фауне и флоре, те описује екосистем најближег споменика природе „Бојчинска шума“, која се налази на 10 километара од пројекта Захтева, у катастарској општини Бољевци, на територији градске општине Сурчин. Подносилац истиче да се оваквим приступом, могу описати сва природна добра у даљој околини пројекта на територији Града Београда, попут предела изузетних одлика „Ада Циганлија“ или споменика природе „шума Кошутњак“.

Подносилац указује и на то да, уколико Носилац пројекта не поседује информације о предметним чиниоцима животне средине, исти је дужан да их прибави кроз мониторинг чинилаца животне средине израђен у складу са посебним законима. Закон о процени утицаја на животну средину је јасан и недвосмислено прописује у члану 22. став 1 (7) да Захтев мора да садржи опис чинилаца животне средине на које би пројекат могао да утиче, у току целокупног пројекта, укључујући нарочито:

- (1) примењене технологије, употребљени материјал, пројектовани капацитет, конструкције, опрему, потрошњу енергије итд. у току извођења и експлоатације,
- (2) емисије загађујућих материја у ваздух, воду, земљиште, буке, вибрација, Јонизујућег и нејонизујућег зрачења, светлости, топлоте, непријатности у току извођења и експлоатације,
- (3) негативно деловање очекиваних остатака, настанак, одлагање и поновно искоришћавање отпада у току извођења и експлоатације,
- (4) врсте и очекиване количине емисија гасова са ефектом стаклене баште у току

извођења и експлоатације,

(5) подложност пројекта климатским променама у току извођења и експлоатације,

(6) коришћење природних вредности, посебно земљишта, воде и биљног и животињског света у току извођења и експлоатације,

(7) кумулативне утицаје пројекта с утицајима других спроведених, одобрених, повезаних или планираних пројеката на географском подручју места извођења пројекта.

Дакле, неопходно је да Носилац пројекта што прецизније опише постојеће стање климе, флоре, фауне и пејзажа, уместо што у овом делу документа уопштено изводи оцену могућег излагања утицају пројекта или се само фокусира на потенцијално постојање заштићених врста, те тако наводи: На локацији није регистровано станиште ретких или угрожених животињских заједница.

Даље, у Захтеву, табеларно су представљене температуре ваздуха измерене на метеоролошкој станици у Сурчину, без назначеног временског периода за који су представљени подаци мерени. У следећем потпоглављу, представљени су подаци о количини падавина на предметном подручју у периоду од 1946-2020. године, са напоменутим екстремним вредностима који варирају 367 mm током 2000. Године до 1101 mm забележене током 2015. године. Подносилац указује да је, пре свега неопходно представити резултате количине падавина за последњих пет година, с обзиром на измењене климатске услове са којима се сусрећу урбане средине, и утицај који се остварује на ниво подземних вода и квалитет и механику самог земљишта услед интензивних падавина. Подносилац, такође истиче да је потребно прибавити услове Републичког Хидрометеоролошког завода Србије, и тиме прикупити информације о свим резултатима мерења како метеоролошких, тако и хидролошких података овог подручја.

Најзад, Подносилац указује да се у датом поглављу, као и у читавом Захтеву нису описане хидролошке карактеристике, попут режима водостаја у мелиорационим каналима, квалитет подземних вода и ниво подземних вода, као и тренд истих у потоњем временском периоду, појаве могућих ерозија, тачније плављења приликом великих количина падавина и да је потребно представити ажурне узорке испитивања квалитета површинских, подземних вода и земљишта,

У потпоглављу Преглед основних карактеристика пејзажа, наводи се:

Предметни објекат се налази на локацији која је предвиђена за уређење и урбанизацију доњег Сурчинског поља. На локацији, непосредном и ширем окружењу, не постоје значајни туристички и излетнички пунктови, објекти туризма, спортски и објекти за активну и пасивну рекреацију, те са тог аспекта нема ограничавајућих услова за реализацију планираног Пројекта. У непосредном окружењу нема значајнијих јавних и осталих парковских површина.

Подносилац указује да за предметну локацију, ни у једном од стратешких и планских докумената, попут Просторног плана Републике Србије, Стратегије просторног развоја Републике Србије, Стратегије развоја туризма, Регионалног просторног плана административног подручја града Београда, Генералног урбанистичког плана Београда, није предвиђена за урбанизацију, већ је представљено као пољопривредно земљиште предвиђено за пољопривредну производњу и као зона заштите водоизворишта, за шта постоје сви створени услови.

Такође, простор на коме не постоје значајни туристички и излетнички пунктови, објекти туризма, спортски и објекти за активну и пасивну рекреацију, и значајне јавне и остале парковске површине, не може постати предност и оправдање за интензивну изградњу на плодном пољопривредном земљишту и санитарној зони заштите водоизворишта.

Одговор: „Бојчинска шума“ се налази на територији општине Сурчин и представља мочварну шуму под заштитом државе. Обрађена је из тог разлога како би се приказало да неће доћи до крчења шуме и других негативних утицаја приликом изградње и експлоатације Националног стадиона. Климатске карактеристике су дате на основу валидних података добијених као јавно доступни подаци. Нигде у законској регулативи није наведено одакле се морају преузимати подаци, у овом случају, о климатским карактеристикама одређеног подручја. Поглавље 1.5.6 допуњено је на странама 6.25-6.30 и 6.40-6.69. Просторним планом посебне намене НФС за све фазе на предметним локацијама је дозвољена изградња и претварање пољопривредног земљишта у земљиште у грађевинском подручју. Студијом се не обрађује нешто што је дозвољено претходним планским актима.

6. Захтев не садржи адекватан опис могућих значајних штетних утицаја пројекта на животну средину

6.1. Недостаје опис кумулативних утицаја

Носилац пројекта у поглављу 6. Кумулативни утицај пројекта с утицајима других спроведених, одобрених, повезаних или планираних пројеката на географском подручју места извођења пројекта, представља све објекте који су планирани Просторним планом подручја посебне намене Националног фудбалског стадиона („Сл. гласник РС”, бр. 13/2024), тј. представља габарит, површине и намене целина: више комуналних комплекса, Национални фудбалски стадион– Предметни објекат Студије "ЕХРО 2027" и пратећи смештајни капацитети /стамбени комплекс.

У датом поглављу Захтева, Носилац наводи следеће:

У складу са планираном наменом комплетног простора дефинисаног Просторним планом подручја посебне намене Националног фудбалског стадиона- III фаза (Сл. гласник РС број 13/2024) свакако ће долазити до кумулативног утицаја на животну средину.

Предметни објекат Националног стадиона нема утицаја на аерозагађење током експлоатације јер не постоји стационарни емитер у атмосферу. Аерозагађење се може очекивати од саобраћаја током изградње и манифестација.

Изградња предметног објекта може довести до утицаја на подземне воде и земљиште. Закључак Експертске анализе (Институт „Јарослав Черни“, 2022) јесте да, уколико се техничким решењима испоштују прописни услови, а детаљном анализом кроз наменске Студије дефинише оптимално решење уређења простора и све то у пракси имплементира, могуће очувати квалитет (и квантитет) изворишта подземних вода. Студија предметног Националног стадиона представља прву у низу Студију Просторног плана и у овој Студији могу бити дати само претпостављени подаци о кумулативним утицајима што је и описано овим поглављем.

Подносилац указује да је, најпре, неопходно детаљно представити резултате поменуте експертске анализе, јер сам закључак да се поштовањем прописаних услова и имплементација дефинисаних оптималних решења, могуће очувати квалитет и квантитет изворишта подземних вода. Овако представљен резултат указује да Носилац пројекта са сигурношћу не гарантује очување постојећег водоизворишта.

У међувремену, навршен је јавни увид у Просторни план подручја посебне намене за Национални стадион - четврта фаза, којим је проширен плански простор на коме су планирани тематски парк, саобраћајнице, лучки приступ на реци Сави. Предметни простор, који се већом површином налази у широј зони заштите водоизворишта Београда, потребно је истражити у оквиру Експертске анализе, и представити као потенцијални кумулативни ефекат са планираним пројектом обухваћен четврте фазе.

Даље, како је Носилац пројекта у закључку потпоглавља навео да студија предметног Националног стадиона представља прву у низу Студију Просторног плана и у овој Студији могу бити дати само претпостављени подаци о кумулативним утицајима што је и описано овим поглављем, поставља се питање које су то предстојеће Студије у низу везане за просторни план за Национални стадион, обзиром да је за сваки следећи пројекат (ЕХРО, пратећи објекти, стамбено-смештајни објекти и др) одлучено да није потребна процена утицаја на животну средину. Подносилац указује да постоји бојазан, да се под велом овог Захтева и потврђивања ове Студије о процени утицаја на животну средину, оправда изградња свих фаза Просторног плана за Национални стадион, и некомплетно и неадекватно представи потенцијални утицај на животну средину за преко 800 хектара површине, док је у Захтеву наведено да је укупна површина потребна за стадион 4 хектара. **Одговор:** Студија је допуњена на страни 7.11 и 7.12.

7. Захтев не садржи адекватан опис мера предвиђених у циљу спречавања, смањења и отклањања значајних штетних утицаја

Због непотпуног и неадекватног описа пројекта, приказа главних алтернатива, описа чинилаца животне средине, описа могућих значајних утицаја у поглављу 1.5.9. ПРЕДЛОГ МЕРА ПРЕДВИЂЕНИХ У ЦИЉУ СПРЕЧАВАЊА, СМАЊЕЊА И, ГДЕ ЈЕ ТО МОГУЋЕ, ОТКЛАЊАЊА НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА ПРОЈЕКТА НА ЧИНИОЦЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ нису прописане адекватне мере које ће спречити, смањити и, где је то могуће, отклонити сваки значајни утицај пројекта на животну средину. Подносилац нарочито указује да се у прибављеним водним условима 4908/1 издатих од ЈВПЦ „Србија Воде“ од 07.05.2024. године, наводи под тачком 4.11. да се пројектом морају дефинисати елементи функционисања објекта у условима високих подземних вода. Дефинисати актуелну коту

подземних вода и за очекиване утицаје извршити одговарајуће прорачуне стабилности планираних објеката посебно подземних објеката), док се под тачком 4.12. наводи да Уколико се предвиђа додатно насипање урадити анализу утицаја насипања на режим подземних вода и дати решења заштите околних, нижих терена, водити рачуна о очувању функције одводњавања околног терена. Међутим, Носилац пројекта у Захтеву не прецизира актуелну коту подземних вода, као ни ниво подземних вода који се може очекивати у условима високих падавина. Подносилац указује да је прорачуне утицаја насипања на режим подземних вода и пратеће анализе потребно израдити пре подношења овог Захтева и резултате и податке представити у самом Захтеву, те на тај начин испунити одредбе добијених водних услова.

Одговор: 1.5.6 допуњено је на странама 6.25-6.30 и 6.40-6.69.

7.1. Нејасно дефинисан одабир решења канализационог система

7.2. Није дефинисано решење прикључка планиране канализационе мреже у оквиру пројекта

У приложеним условима ЈКП Београдски водовод и канализација бр. К-370/2024 од 30.04.2024. године, наводи се:

У скорије време (2020. год.) је за потребе канализације „Батајничког“ канализационог система урађена Студија оправданости за пројекат сакупљања и пречишћавања отпадних вода у Батајници“ (конзорцијум предузећа „JV p2m Gmbh“ I „EHTING“ d.o.o.). Овом студијом је предвиђен концепт одвођења употребљених вода на територији Батајничког канализационог система, који није у потпуности у складу са горе поменутом планском и пројектном документацијом.

Из тог разлога, покренута је иницијатива за израду Просторног плана за Батајнички канализациони систем, који ће дати коначно решење, узимајући у обзир сву до сада урађену планску и пројектну документацију. Након тога моћи ће, да се приступи изради виших фаза пројектне документације, што је предуслов за изградњу и пуштање у рад градске канализације на целокупном „Батајничком“ канализационом систему. До изградње низводних примарних објеката „Батајничког“ канализационог система, као и повезивање предметног објекта на овај систем, могуће је да се део употребљених вода усмери ка Централном канализационом систему, односно фекалном делу двојног колектора (ФБ 70/130ст) у Блоку 45.

У Водним условима бр. 4908/1 од 07.05.2024. године издато од стране Јавног водопривредног предузећа „Србијаводе“ Београд - Водопривредни центар „Сава - Дунав“, наводи се:

Техничком документацијом дати правце евакуације ових вода као и коначни реципијент на локацији, а све у циљу заштите околног, нижег терена. Потребно је прибавити сагласност управљача инфраструктуре на коју се планира прикључење, у супротном такво техничко решење се не може прихватити.

Будући радови се изводе на подручју које је обухваћено Републичким Оперативним планом одбране од поплава, у оквиру Хидромелиорационог система БГ С1 2. Петрац (дужина каналске мреже 141.178 метара). Реципијент свих вода из каналске мреже је река Сава.

У поглављу бр. 1.5.3 ОПИС ПРОЈЕКТА е) Приказ технологије третирања (прерада, рециклажа, одлагање и сл.) Свих врста отпадних материја- Фекална канализација
Захтева, наведено је да:

Из објекта стадиона планирани су излази фекалне канализације на више места и то: 8 излаза из фекалних вода из тоалета и купатила, као и 5 излаза фекалне воде из кухиња, која су пре тога прошле третман сепаратора унутар стадиона, па су све непожељне хемикалије уклоњене. Ови излази из стадиона се након тога спајају и обједињују у колекторе фекалне канализације која иде главним градским колекторима у улицама Нова 2 и Нова 4.

Квалитет пречишћених отпадних вода која се испуштају у одговарајући реципијент- фекалну и атмосферску јавну канализацију, односно мелиорациону каналску мрежу, треба да одговара важећим правилницима, уредбама и одлукама.

У поглављу Предлог мера предвиђених у циљу спречавања, смањења и, где је то могуће, отклањања негативних утицаја пројекта на чиниоце животне средине, наведено је следеће:

Све фекалне воде из предвиђених објеката прикупити и евакуисати у фекалну канализацију, у свему према условима ЈКП БВК. У случају немогућности повезивања на систем градске фекалне канализације, предвидети изградњу постројења за третман отпадних вода и евакуацију и испуштање пречишћених отпадних вода у мелиорационе канале, у складу са условима ЈКП БВК и водопривреде. Обезбедити адекватни мониторинг квантитета и квалитета отпадних вода пре и после третмана и испуштања у одговарајући реципијент. У прелазном периоду дозвољава се постављање (привремених) санитарних кабина на одређеним локацијама (нпр. предвиђени терминали градског превоза, паркиралишта, и сличној, уз обавезно уговарање редовног одржавања и пражњења (привремених) санитарних кабина са надлежном комуналном службом или предузећем регистрованим за ову делатност.

На основу свега наведеног, Подносилац указује да је у Захтеву нејасно утврђено решење одвођења отпадних вода, тачније, да ли се фекалне отпадне воде, након третмана, испуштају у планирану градску канализациону мрежу или мрежу мелиорационих канала, односно крајњи реципијент реку Саву.

На систему ЦИС (обједињене процедуре за издавање грађевински дозвола), за катастарске парцеле у оквиру простора за национални стадион, издати су следећи акти:

- Локацијски услови бр. ROP-MSGI-14292-LOC-1/2024 од 17.6.2024. године;
- Грађевинска дозвола бр. ROP-MSGI-20589-CPIN-4/2024 од 01.11.2024. године;

- Пријава радова бр. ROP-MSGI-20589-WA-5/2024 од 3.12.2024. године;

све за фазну изградњу линијске (хидротехничких инсталација, електроенергетских инсталација, телекомуникационих и сигналних инсталација и машинских инсталација) инфраструктуре за потребе развоја нове области у оквиру изградње Националног фудбалског стадиона и међународне специјализоване изложбе „EXPO Belgrade 2027“, а који су издати на основу Просторног плана подручја посебне намене Националног фудбалског стадиона – трећа фаза („Сл. гласник РС“, бр. 13/24).

Према усвојеном Просторном плану, дефинисано је да се сакупљене употребљене воде из сабирне КЦС-1 даље потисом дужине 2145m транспортују до постојеће канализације $\varnothing 500$ у Војвођанској улици (ван Плана), Димензије потисног ценовода дефинисаће се кроз израду техничке документације. Крајњи реципијент за употребљене воде са подручја плана планирано ППОВ „Батајница“, односно Батајнички канализациони систем који је делимично изграђен.

У локацијским условима наводи се: До изградње низводних примарних објеката Батајничког канализационог система, као и повезивање предметних објеката на овај систем, могуће је део употребљених вода усмерити ка Централном канализационом систему, односно фекалном делу двојног колектора ($\varnothing 70/130$ cm) у Блоку 45, Овакво решење могуће је само за садржаје планиране у оквиру ППППН Национални стадион фаза III. Повезивање садржаја предметног плана на канализациону мрежу у Блоку 45 предмет је посебног планског документа.

Такође, нејасно је да ли је планирано да се све или део фекалних отпадних вода транспортују до недовршеног Батајничког канализационог система у постојећи колектор у Војвођанској улици, или се део транспортује до постојећег колектора у Блоку 45, као и временски хоризонт израде и доношења планских аката којима се дефинише прикључак на постојећу канализационе мреже.

Одговор: Пројектом Националног фудбалског стадиона је предвиђено: „Канализациони систем припада Батајничком систему београдске канализације, који се каналише по сепарационом начину одвођења атмосферских и употребљених вода. За сада, док се не изграде примарни објекти Батајничког канализационог система, као и повезивање објеката на овај систем, део употребљених вода се усмеравају ка Централном канализационом систему (Батајнички систем), односно фекалном делу двојног колектора (ФБ 70/130 cm) у блоку 45. Укупна количина воде коју би требало евакуисати за 24h се дели на:

1. Количину коју може да прими систем у Сурчину - 5 l/s
2. Количину коју може прихватити систем у Јурија Гагарина - 12.5 l/s

Управљање и рад црпном станицом КЦС1 није предмет овог пројекта.“

Планом просторне намене фазе I, II, III (којој припада предметни објекат) је предвиђено: „Подручје плана према Генералном урбанистичком плану Београда („Службени лист града Београда“, бр.11/16) припада Батајничком систему београдске канализације, који се каналише по сепарационом начину одвођења атмосферских и употребљених вода.

Планским решењем је планирано да се употребљене воде са предметног подручја и насеља Сурчин одведу до КЦС „Сурчин 1“ (изведена прва фаза) пројектованог крајњег капацитета од 200 l/s. Планирано је, да се преко поменуте КЦС „Сурчин 1“ употребљене воде из насеља Сурчин и ближе околине, потискују ка КЦС „Земун поље 2“, преко два независна правца. Први правац (I фаза, изведено стање) протеже се преко прекидне коморе у зони аеродрома „Никола Тесла“, па цевовод под притиском до КЦС „Земун поље 2“. Овим правцем је предвиђено, да се потискује максимално 60 l/s, и то искључиво из Старог језгра Сурчина. Преостале планиране употребљене воде од 140 l/s, би се потискивале другим правцем, преко планиране КЦС „Сурчин 2“ и преко планираног колектора на територији ПДР-а привредне зоне „Аутопут“, такође одводиле до постојеће КЦС „Земун поље 2“. До изградње низводних примарних објеката Батајничког канализационог система, као и повезивање предметних објеката на овај систем, могуће је део употребљених вода усмерити ка Централном канализационом систему, односно фекалном делу двојног колектора (ФБ 70/130 cm) у Блоку 45. Овакво решење могуће је само за садржаје планиране у оквиру ППППН Национални стадион фаза I, II и III. Хидрауличком анализом проверити капацитет низводних реципијената и уколико се покаже да постојећа канализациона мрежа нема капацитета да прими додатне количине употребљених вода предвидети реконструкцију исте. Повезивање садржаја предметног плана на канализациону мрежу у Блоку 45 предмет је посебног планског документа.“

7.3. Недефинисан капацитет система за одвођење отпадних вода

У поглављу Приказ врсте и количине испуштених гасова, воде, и других течних и гасовитих отпадних материја... представљена је количина отпадних вода која настаје у предметном комплексу: Фекална канализација: 48,0 l/s Атмосферска канализација са објекта стадиона: 1.050 l/s уз (Предвиђа се више подземних ретензија за прикупљање атмосферске воде и контролисано испуштање у градску мрежу, при чему се део сакупљене воде користи за заливање терена и зеленила) Атмосферска канализација са паркинга: 2.500 l/s Атмосферска канализација са платоа пешачких стаза: 1.400 l/s.

Подносилац указује да није адекватно представљена количина отпадних вода која би требало да се транспортује планираном канализацијом мрежом, обзиром да су реципијент дела атмосферских вода мелиорациони канали. Такође, како је локацијским условима планирана примарна канализациона мрежа употребљених вода дуж главних саобраћајница на подручју Плана (улице Нова 1, Нова 4, део улице Нова 2 и део улице Нова 3), мин пречника $\varnothing$ 250 mm до $\varnothing$ 450 mm, остаје нејасно да ли процеђену количину отпадних вода може транспортовати планирани капацитет канализационе инфраструктуре, обзиром да је грађевинска дозвола за претећу хидротехничку инфраструктуру издата пре израде и давања сагласности на ову Студију.

Одговор: Капацитети отпадних вода су дати поглављу: 1.5.3.д. Одговор за фекалне воде погледати изнад у одговору, док је Студија допуњена за атмосферске воде.

Увидом у достављену допуњену Студију (ревизија 1) и увидом у одговоре на примедбе закључено је да обрађивач Студије није у потпуности одговорио на све примедбе и сугестије које су дате на првом састанку Техничке комисије. На другом састанку Техничке комисије

одржаним 23.06.2025. године, предложено је да је Студију потребно допунити јер постоје одређена питања и коментари на које нису дати јасни одговори. Дописом овог органа од 23.06.2025 носиоцу пројекта су достављене примедбе/коментари и наложена је измена и допуна предметне Студије. Након позива Министарства од 23.06.2025. године, носилац пројекта је доставио тражене информације у формату и обиму како је и било затражено од овог органа. У вези нових примедби/коментара, носилац пројекта је додатно исправио Студију и тако исправљену Студију доставио овом органу.

У наставку следе примедбе Техничке комисије и одговори носиоца пројекта у вези истих:

- Опис постојећих карактеристика флоре и фауне на предметном подручју поново је неприхватљив за дату примедбу у првој итерацији ревизије Студије, те је исту потребно исправити у складу са расположивим подацима.

Одговор: Студија је коригована у поглављу 1.5.6 страна 6.7 и у поглављу 1.5.2 на страни 2.37.

- Остаје међутим примедба графичке документације. Веома значајан цртеж положаја зона заштита изворишта је непотпун и недоследан. Легенда зона водозавхвата није у сагласности са приказом на самом цртежу, што се мора усагласити;

Одговор: На цртежу 000-ИДП-Т04 дата је усаглашена легенда са цртежом.

- На самом цртежу назив цртежа је Зона заштите водоизворишта, док се у садржају и кроз текст, цртеж назива Макроситуација (Свеска 2 и 1);

Одговор: У Студији је коригован назив цртежа - МАКРОСИТУАЦИЈА И ЗОНА ЗАШТИТЕ ВОДОИЗВОРИШТА. Свуда где се наводи је измењено:

- Свеска 1 - страна 0.3, 2.3, 2.13
- Свеска 2 – страна 0.3 и 0.4
- Свеска 3 – страна 0.3

- Такође у садржају студије – свеска 2 (Графичка документација) исти цртеж се наводи под тачком 1.2. (Макроситуација) али није садржан у тачки 1.7. испред графичке документације;

Одговор: У Студији је коригован назив цртежа - МАКРОСИТУАЦИЈА И ЗОНА ЗАШТИТЕ ВОДОИЗВОРИШТА. Свуда где се наводи је измењено:

- Свеска 1 - страна 0.3, 2.3, 2.13
- Свеска 2 – страна 0.3 и 0.4
- Свеска 3 – страна 0.3

- Допуњени цртеж макролокације (Зона заштита изворишта) 000 – ИДП – Т04 је на страни 2.3. кориговане студије (Свеска 1) обележен бројем 00-ИДП-004 и са називом - Макролокација;

Одговор: У Студији је коригован назив цртежа - МАКРОСИТУАЦИЈА И ЗОНА ЗАШТИТЕ ВОДОИЗВОРИШТА. Свуда где се наводи је измењено:

- Свеска 1 - страна 0.3, 2.3, 2.13
- Свеска 2 – страна 0.3 и 0.4
- Свеска 3 – страна 0.3

- Студију је поред наведеног цртежа (Зона заштита водоизворишта), потребно допунити графичку документацију и посебним цртежом - Макролокације са обједињеним приказом карактеристичних објеката;

Одговор: У Студији је коригован назив цртежа - МАКРОСИТУАЦИЈА И ЗОНА ЗАШТИТЕ ВОДОИЗВОРИШТА. Свуда где се наводи је измењено:

- Свеска 1 - страна 0.3, 2.3, 2.13
- Свеска 2 – страна 0.3 и 0.4
- Свеска 3 – страна 0.3

На макроситуационом плану су назначени најважнији елементи окружења, као што су:

- Насељено место
- Водотоци и водна тела
- Инфраструктура (путеви, железнице)
- Санитарне зоне водоизворишта.

- **Примедба бр.30 – коментар на одговор обрађивача Студије:** У складу са чл. 59 Закона о процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС“, бр.94/2024) документовати „договорено да се Студија уради у потпуности у складу са Законом о процени утицаја (Сл. гласник РС, 94/2024) и да се у потпуности занемари Правилник или преузме само део списка поглавља из Правилника где Закон није у потпуности јасан, јер нису донети подзаконски акти још увек“.

Одговор: Примедба је прихваћена и извршена измена у Студији, кориговано на страни 1.1.

- Назив Студија мора бити у складу са донетим Решењем о потреби израде и одређивању обима и садржаја студије о процени утицаја на животну средину Министарства заштите животне средине, број 002051762 2024 од 31.10.2024.год., називом пројекта и Локацијским условима, што је један од преуслова за издавање грађевинске дозволе.

Одговор: Примедба је прихваћена и извршена измена у Студији, кориговано на страни 0.4 и 0.5.

- Аргумент обрађивача да се „Изјава се такође не може мењати јер Студија није урађена у складу са добијеним решењем искључиво из разлога што се у поменутом Решењу Министарство животне средине позива на израду Студије према Правилнику о садржини студије о процени утицаја на животну средину (Сл.гласник РС 69/05)“ је правно неоснован и није у складу са правилима струке. Обрађивач сам себе демантује већ на страни 1.1. кориговане Студије. „Основни методолошки приступ и садржај Студије, дефинисани су Законом о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“ бр. 94/2024) и Правилником о садржини Студије о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“ бр.69/05)“. Такође на страни 1.5. тачка б) Списак закона, правилника, прописа, стандарда, литературе и пројеката наведен је неважећи Закон о процени утицаја на животну средину, Службени гласник

Р Србије бр. 135/04 и 36/09; Може бити правни основ за оспоравање донетог Решења о сагласности на студију о процени утицаја...

Одговор: Примедба је прихваћена и извршена измена у Студији, кориговано на страни 1.5 и у поглављу 13.

- **Примедба бр. 31 – коментар на одговор обрађивача Студије:** Неопходно је ускладити Изјаву са *Правилником о садржини, начину и поступку израде и начину вршења контроле техничке документације према класи и намени објекта* ("Службени гласник РС", бр. 96/2023) и Решењем о потреби израде и одређивању обима и садржаја студије о процени утицаја на животну средину Министарства заштите животне средине.

Одговор: Примедба је прихваћена и извршена измена у Студији, кориговано на страни 0.5.

- **Примедба бр. 32 – коментар на одговор обрађивача Студије:** Одговор овлашћеног лица/руководиоца израде студије није у складу са Правилником о садржини, начину и поступку израде и начину вршења контроле техничке документације према класи и намени објекта ("Службени гласник РС", бр. 96/2023) на који се позива. Елаборати и студије се потписују и оверавају од стране овлашћеног лица. Студија није пројекат како је у изјави наведено.

Одговор: Примедба је прихваћена и извршена измена у Студији, кориговано на страни 0.4 и 0.5.

- **Примедба бр. 34 – коментар на одговор обрађивача Студије:** Није адекватно извршена корекција. Треба да пише „Студија о процени утицаја на животну средину за пројекат Национални фудбалски стадион са пратећим садржајима на територији градске општине Сурчин у Београду катастарска парцела: 4727/9; 4727/13; 4728/7; 4728/8; 4728/21; 4728/33; 4742/5; КО Сурчин, Београд, Србија, се у складу са Решење о потреби израде и одређивању обима и садржаја студије о процени утицаја на животну средину израђује јер“.

Одговор: Примедба је прихваћена и извршена измена у Студији, кориговано на страни 1.3.

- **Примедба бр. 36 – коментар на одговор обрађивача Студије:** Није дат списак Идејног пројекта по свескама; Није наведен податак да ли је извршена стручна контрола Студије оправданости и идејног пројекта? Извештај о извршеној стручној контроли Ревизионе комисије за стручну контролу техничке документације Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре приложити у прилогу Студије.

Одговор : у Студију је додат списак пројеката који су коришћени приликом израде Студије на страни 1.6. у складу са Правилником за израду техничке документације члан 49, став 2: Идејном пројекту обавезно се прилаже студија и сагласност на студију о процени утицаја на животну средину, ако је утврђена потреба процене утицаја на животну средину у складу са прописима којима се уређује ова област, односно одлука да није потребна процена утицаја на животну средину. У оквиру ове Студије не може се дефинисати да ли је извршена стручна контрола Студије оправданости и идејног пројекта, нити приложити извештај Ревизионе комисије.

- **Примедба бр. 37 – коментар на одговор обрађивача Студије:** Нови линк такође не даје приступ подацима о чиниоцима животне средине на територији града Београда. Можда треба навести следећи: <https://monitoring.beograd.gov.rs/Map>

Одговор: поменути линк је линк са мапама акустичних зона, и то је и коришћено али то и пише у Студији, оно што је преузето а тиче се се Података о квалитету чинилаца животне средине, се налази на линку који сам написала у одговору. Град Београд је свој сајт променио у овој години и овом проемном је мало теже пронаћи податке о квалитету чинилаца животне средине. Локација која је на линку коју сам ставила је тачна, само се мора спустити доста, како би се уопште дошло до ових података. Да постоји начин да олакшам долазак до истих урадила бих, али сада се све даје на овом сајту и у оквиру зип фајла, па се заиста мора претраживати. Мора се „скроловати“ скоро до краја стране, како би се подаци пронашли.

- **Примедба бр. 38 – коментар на одговор обрађивача Студије:** Извештај о стратешкој процени садржи разрађене смернице израду процена утицаја пројеката на животну средину. Неопходно је исти навести у оквиру литературе. Обавеза обрађивача Студије о процени утицаја на животну средину је да у оквиру исте разради и имплементира опште мере заштите чиниоца животне средине прописане у оквиру Извештаја о стратешкој процени утицаја.

Одговор: у списку Закона и литературе, додат је и извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину на страни 1.7 и у поглављу 13.

- **Примедба бр. 39 – коментар на одговор обрађивача Студије:** У оквиру тачке 1.2. Садржај Студије о процени утицаја на животну средину, Текстурални део, наведена су поглавља Студије у у складу са Правилником о садржини студије о процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС”, бр. 69/05). А сам текстуални део не прати дат садржај. Кориговати методологију израде Студије. Она није усклађена са донетим Решењем о потреби израде и одређивању обима и садржаја студије о процени утицаја на животну средину а позива се на њега. Целокупну текстуалну документацију пресложити у складу са Решењем о потреби израде и одређивању обима и садржаја студије о процени утицаја на животну средину и Правилником о садржини студије о процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС”, бр. 69/05).

Одговор: Коригован је садржај Студије о процени утицаја у складу са Законом из 2024. године и у складу са чл.59, став 2. Закона о процени утицаја 94/2024 на страни 0.2 свих свезака Студије.

Примедба бр. 40 – коментар на одговор обрађивача Студије: Извршити допуну уводног дела „Планско подручје је дефинисано Просторним планом подручја посебне намене Националног фудбалског стадиона – трећа фаза („Сл. гласник РС”, бр. 13/24)” да би свима било јасно на које се планском подручју односи.

Одговор: Примедба је прихваћена и извршена измена у Студији, кориговано на страни 2.1.

- **Примедба бр. 42 – коментар на одговор обрађивача Студије:** Извршити корекцију Макроситуација у Ситуациони приказ макролокације. Термин макроситуација је непознат.
- Одговор:** кориговано на странама 2.4, 2.13 и у садржају графичке документације 0.3 свих свезака.

➤ **Примедба бр. 44 – коментар на одговор обрађивача Студије:** Избрисати део који се односи на отпад:

- Фекална канализација фекалне канализације (спољашња и унутрашња фекална канализација, систем за отпадну сиву воду, кухињска канализација),
- Атмосферска (спољашња и унутрашња атмосферска канализација),
- Атмосферска канализација са паркинга,
- Атмосферска канализација са платоа и пешачких стаза,
- Отпадни ваздух од сагоревања горива у дизел агрегату (повремено).

Одговор: у поглављу д) се у првој реченици дефинише шта ће све настајати као отпадна материја на комплексу у току радова и експлоатације. Није дефинисано да се ради само о чврстом или течном отпаду, већ о свим отпадним материјама, емисијама и слично, који се после детаљније обрађују.

➤ **Примедба бр. 48 – коментар на одговор обрађивача Студије:** Извештај о стратешкој процени садржи разрађене смернице израду процена утицаја пројекта на животну средину. Неопходно је исти навести у оквиру литературе. Обавеза обрађивача Студије о процени утицаја на животну средину је да у оквиру исте разради и имплементира опште мере заштите чиниоца животне средине прописане у оквиру Извештај о стратешкој процени утицаја.

Одговор: Додато је у склопу литературе на страни 1.7 и у поглављу 13.

➤ **Примедба бр. 49 – коментар на одговор обрађивача Студије:** Обавезно одредити локације најмање 6 пијезометара за одређивање тренутног „нултог“ стања нивоа и квалитета подземних вода, као и за потребе систематског праћења режима подземних вода и праћење евентуалног утицаја комплекса и објекта на квалитет подземних вода изворишта. Листу параметара које треба пратити проширити тј. осим основних параметара треба додати и специфичне параметре које треба пратити у складу са Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Сл. гласник РС“, бр. 67/2011, 48/2012 и 1/16).

Одговор: мерна места дефинисана на страни 10.4 и 10.5. Обим испитивања за атмосферске воде је проширен са угљоводоничним индексом и тешким металима на страни 10.6.

По достављању допуњене Студије чланови Техничке комисије су поново извршили преглед исте, па су на састанку који је одржан 03.07.2025. године, констатовали да је носилац пројекта поступио у складу са свим достављеним примедбама, те је на основу тога дала предлог да се изда сагласност на предметну Студију. Закључено је да је предметна Студија о процени утицаја на животну средину усклађена са позитивном законском и подзаконском регулативом, и да након извршене дораде/допуне, садржи све неопходне податке и документацију на основу којих се може проценити подобност предвиђених мера за спречавање, смањење и отклањање могућих штетних утицаја на стање животне средине на локацији и ближој околини у току извођења пројекта, у случају удеса и по престанку рада пројекта.

Решење и предметна Студија о процени утицаја на животну средину су саставни део техничке документације, у складу са чланом 31. став 7. Закона о процени утицаја на животну средину («Сл. гласник Р. Србије» број 94/2024).

УПУСТВО О ПРАВНОМ СРЕДСТВУ: Ово Решење је коначно. Носилац пројекта и заинтересовани органи и организације и заинтересована јавност могу покренути управни спор подношењем тужбе Управном суду у Београду, Немањина бр. 9, у року од 30 дана од дана објављивања обавештења у штампаним дневним новинама. Судска такса за тужбу износи 390 динара.

Доставити:

- Архиви
- Носиоцу пројекта -
Министарство финансија, Кнеза
Милоша бр. 20 Београд
- Сектору за надзор и превентивно
деловање у животној средини

Државни секретар

Александар Дујановић

